

RISKIEN KESKELLÄ

ENNEN / **AIKANA** / JÄLKEEN

Sisältö

04

Ukrainan
konflikti

16

Pakistanin
tulvat

18

ERU-
yksiköt

24

Katastrofi-
tyypit

26

Kenian
kuivuus

36

Satelliitit
apuna

40

Neljän
kriisin
kirous

42

Riskien
keskellä
-oppimateriaali

Julkaisija: Suomen Punainen Risti, Tehtaankatu 1 a 00140 Helsinki. www.punainenristi.fi, www.sproppimateriaalit.fi. Tuottaja ja vastaava toimittaja: Pekka Reinikainen.
Toimitussihteeri: Sanna Ra. Tekstit: Keijo Eklöf, Sirpa Miettinen, Ronja Päivrinta, Leena Reikko, Pekka Reinikainen, Esa Salminen. Valokuvat: Terjo Aaltonen, Mirva Helenius, Katie Hope,
Aapo Huhta, Jarkko Mikkonen, Ville Palonen, Esa Salminen, Maria Santto, Maija Tammi, Laura Vesa. Grafiikka: Jussi Latvala, JuJu Design. Keskiäukeman piirros: Mikko Saarainen.
Ulkoasu: Milla-Maaria Priha, Grano. Kirjapaino: Grano, 2022.

Drone-kuva kuivuudesta ja ruokakriisistä kärsivästä Kalabayadhin kylästä Somaliassa.

Kuva: Somalian Punainen Puolikuu

Epäonnistumiseen ei ole varaa

Kirjoitan tätä pääkirjoitusta vierailullani Keniassa, jossa on pahin kuivuuskriisi neljäänkymmeneen vuoteen. Vain viikkoa aikaisemmin Yhdistyneiden kansakuntien Egyptissä päättynyt ilmastokokous päätti perustaa erityisen rahaston korvaamaan ilmastomuutoksen kielteisten vaikutusten seurauksia kehittyville maille.

YK:n COP-ilmastokokoukset edustavat ilmastopolitiikan ylintä tasoa, pyrkimystä yhteiseen tilannekuvaan, kansainvälisiin sitoumuksiin ja yhteistyöhön mahdollisimman laajalla pohjalla. Keniaan tehtyjen päätösten vaikutukset osuvat ankarammin. Täällä strategioiden, sitoumusten ja suunnitelmien tulisi käytännössä toteutua.

Kansainvälisellä tasolla keskustelu käydään usein matalimman yhteisen nimittäjän varassa. Samassa salissa istuvat edustajat pienistä saarivaltioista, jotka meri uhkaa peittää, ja valtuuskunnat maista, joiden olemassaolo perustuu pitkälti hiilivetyjen hyödyntämiseen. Yhteistä tilannekuvaa ei hallitusten välillä ilmiselvästi ole, vaikka tieteellinen yhteisymmärrys meneillään olevasta kehityksestä onkin yksiselitteinen.

Egyptissä yhteisymmärryksen löytäminen korvausrahastosta oli erittäin vaikeaa, ja Pariisin ilmastokokouksen sitoumusta lämpenemisen rajoittamisesta 1,5°C tasolle ei saatu uudistettua ollenkaan.

Ilmastopolitiikassa on monta tasoa. Meidän tulisi kyetä rajaamaan ilmaston lämpeneminen kriittisen 1,5°C alapuolelle. Riippumatta siitä, miten tässä menestytään, tulisi ilmastomuutoksen väistämättömiin seurauksiin varautua ja sopeutua. Samalla niiden, joihin ilmastomuutos suorimmin vaikuttaa pitää selvittää toteutuviin katastrofien seurauksista.

Kenia on osa Itä-Afrikan ja Afrikan sarven aluetta, jossa ilmastomuutoksen kielteiset vaikutukset näkyvät koko ajan. Täällä koetaan konkreettisesti se, miten hyviä tai huonoja päätöksiä olemme tehneet. Juuri nyt arvosana ei ole kovin hyvä.

Sen sijaan että olisimme onnistuneet vähentämään kasvihuonekaasujen päästöjä, niiden määrä ilmakehässä on jatkanut kasvuaan. Lisäksi tuoreimpien laskelmien mukaan vaje varautumisen ja sopeutumisen rahoituksessa on jopa 85 prosenttia. Riittämättömän rahoituksen ohessa on kaksi muuta suuren luokan ongelmaa. Vain murto-osa ilmastorahoituksesta kohdistuu maihin, jotka kärsivät tai tulevat kärsimään eniten. Ja kaikkein vähiten resursseja ohjautuu paikallisiin toimiin, vaikka siellä toiminnan vaikutus on suurin. Punainen Risti tekee

työtä juuri tämän paikallisen toiminnan vahvistamiseksi.

Kenia on esimerkki maista, joissa huonojen päätösten vaikutukset tuntuvat. YK on tilastoinut humanitaarisen hädän taloudellisia ulottuvuuksia jo pitkään. Kertaakaan tilastoinnin aikana ei humanitaarisen avun rahoitus ole tavoittanut tarpeita, vaan avustustyötä on jo pitkään tehty tarjolla olevan vähäisen rahoituksen puitteissa tietoisena siitä, että aivan liian iso osa tarpeesta jää ilman vastausta.

Ilmastomuutoksen asettamien ongelmien ratkaiseminen edellyttää, että käytämme kaikkia mahdollisuuksia niiden ratkaisemiseen. Päästöjen leikkaamisessa ei voi epäonnistua, koska varautumisen ja sopeutumisen vaatimukset eivät saa nousta tavoittamattomiin. Mikäli emme panosta riittävästi varautumiseen ja sopeutumiseen, resurssit eivät riitä vastaamaan siihen inhimilliseen hätään, jota epäonnistuminen tuottaisi.

Meillä on käsissämme useita rinnakkaisia, päällekkäisiä, peräkkäisiä, toistensa kanssa vuorovaikutteisia kriisejä. Afrikan sarvea parhailaan koetteleva ruokakriisi on seurausta ilmastomuutoksen, luontokadon, Covid-pandemian ja Ukrainan konfliktin yhteisvaikutuksista.

Ilmastokokouksen kykenemättömyys uudistaa sitoumus 1,5°C asteen tavoitteesta on osoitus siitä, ettei katse kaikilla edelleenkaan ulotu riittävän pitkälle. Humanitaariset toimijat kuten Punainen Risti kuitenkin jatkavat työtään, jotta tämän päättämättömyyden seuraukset pysyisivät paikallisella tasolla mahdollisimman hyvin hallinnassa.

Teemme työtä sen eteen, että ennen pitkää myös kansainvälisissä neuvottelupöydissä ymmärretään ilmastomuutoksen vaikutukset, jotta me näemme paikallisella tasolla päivittäin. Täällä Keniassa ei ole luovuttu toivosta.

Kristiina Kumpula
pääsihteeri

Kuva: Jarkko Mikkonen

Logistiikka- ketju ei katkea

Kun miljoonat ihmiset ovat liikkeellä, myös avustusraation koko kasvaa. Venäjä hyökkäsi Ukrainaan 24. helmikuuta 2022. Kesään mennessä noin kuusi miljoonaa ukrainalaista oli paennut maasta ja lähes kahdeksan miljoonaa oli pakolaisena omassa maassaan.

Joulukuussa 2022 tilanne on toinen: pakolaisten kokonaismäärä on noussut jo 19 miljoonaan. Koska Ukrainan lämmön- ja sähkötuotantolaitoksiin on kohdistettu järjestelmällinen tuhopommitus, alkava talvi 2022–2023 voi nostaa pakolaisten määrää vielä useilla miljoonilla.

Toisen maailmansodan jälkeen Euroopassa ei ole milloinkaan ollut liikkeellä näin paljon ihmisiä etsimässä suojaa ja turvaa sodan jaloista.

Miten näitä kaikkia liikkeellä olevia voidaan konkreettisesti auttaa ja kuka sen tekee? Mihin kotinsa jättänyt pääsee nukkumaan, kun on edelleen matkalla jonnekin? Mistä hän tietää, minne pitää mennä? Mitä hän tekee, kun pitää syödä ja juoda?

LOGISTIIKAN MAAILMA

Tässä artikkelissa tutustutaan siihen, miten monimutkainen logistiikkakutsuttava ketju on. Ketjun alkupäässä on joku, joka lahjoittaa rahaa tai avustustarvikkeita sille, joka on pulassa. Loppupäässä tämän rahan tai hyödykkeen pitäisi olla eniten apua tarvitsevalle ihmiselle, eikä lahjoittajan pitäisi joutua miettimään menikö apu perille.

Suomen Punaisen Ristin ensimmäinen logistiikan katastrofi-

valmiusyksikkö lähti Ukrainaan jo maaliskuun alussa kansainvälisen Punaisen Ristin kutsumana. Mukana oli logistiikan pitkän linjan ammattilaisia, joilla on kokemusta katastrofiavusta Afrikasta Amerikkaan ja Euroopasta Aasiaan.

PÄÄVARASTO KAIKEN YTIMESSÄ

Logistiikkayksikön tehtävänä on organisoida kansainvälisen Punaisen Ristin materiaaliavun kuljetusta ja varastointia ja rakentaa ketju, joka voi toimia jopa vuosia eteenpäin.

Ketju pitää pystyä rakentamaan niin, että tavarat tulevat oikeaan paikkaan oikeaan aikaan siten, että kaikki pystytään tarvittaessa jäljittämään.

Puolan Lublinissa, lähellä Ukrainan rajaa, on yksi kansainvälisen Punaisen Ristin Ukrainan operaation päävarastoista.

Varhaisena aamuna Puolan Punaisen Ristin vapaaehtoiset pakkaavat pahvilaatikoita Ukrainaan meneviin rekka-autoihin: riisiä, makaronia, liha-, kala-, ja vihannessäilykkeitä.

Vieressä on laatikkotorneittain muita avustustarvikkeita niin vauvojen kuin aikuistenkin hygieniatarpeisiin; puhutään kymmenistä, tai jopa sadoista tuhansista yksiköistä. Tämä on avustustyötä teollisessa mittakavassa. Logistiikka on avainasemassa.

Tältä tarvikkeita lähtee tarpeen ja tilausten mukaan, milloin Ukrainan naapurimaissa oleville pakolaisille ja milloin Ukrainaan siellä oleville maansisäisille pakolaisille.

Esimerkiksi luonnonkatastrofeis-

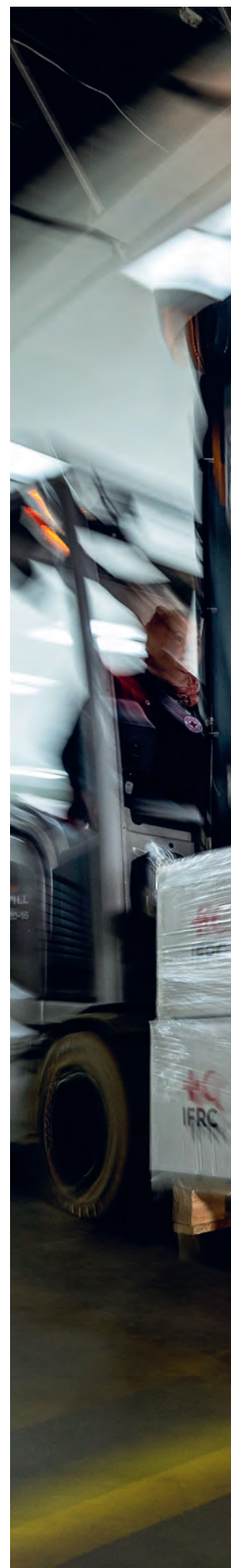
Ukraina

- Pääkaupunki: Kiova
- Pinta-ala: 603,549 km²
- Väkiluku: 43,637,000
- Väestötiheys: 72.3/km²

**KETJU PITÄÄ PYSTYÄ
RAKENTAMAAN NIIN,
ETTÄ TAVARAT TULEVAT
OIKEAAN PAIKKAAN
OIKEAAN AIKAAN SITEN,
ETTÄ KAIKKI PYSTYTÄÄN
TARVITTAESSA
JÄLJITTÄMÄÄN.**

sa avustustyötä tehdään useimmiten yhdessä tai korkeintaan kahdessa maassa, mutta Ukrainan operaatiossa on toisin. Ukrainalaisia pakeni heti konfliktin alettua helmikuun lopussa Puolaan, Slovakiaan, Romaniaan, Moldovaan ja Unkariin, missä he olivat nopean hätäavun tarpeessa. Rintaman tapahtumien myötä ihmiset ovat jatkaneet liikkumistaan; jotkut ovat palanneet takaisin, toiset taas lähteneet eteenpäin.

Tämä vaati Punaisen Ristin kansallisilta yhdistyksiltä paljon ja nopeasti; piti antaa ruokaa ja juomaa, organisoida hätämajoituksia, antaa ensiapua ja henkistä tukea, hygieniatarvikkeita ja vaatetta päälle. Monilla rajanylityspaikoilla Ukrainan Punaisen Ristin katastrofiavun vapaaehtoistiimit päivystivät vuorokaudet ympäriinsä useampia viikkoja ja auttoivat pakolaisia eteenpäin. Ukrainan naapurimaissa on edelleen paljon pakolaisia.

Lublinissä Puolassa sijaitseva suuri Punaisen Ristin varasto on täynnä Ukrainaan matkalla olevia avustustarvikkeita: hygieniapaketteja, pastaa, riisiä, sekä kasviksia, lihaa ja kalaa sisältäviä säilykepurkkeja. Logistiikan huippuosaajat huolehtivat siitä että tavarat tavoittavat niitä eniten tarvitsevat luotettavasti.

Näin hätäapu toimii

Suomen Punaisella Ristillä on useita katastrofivalmiusyksiköitä. Niiden virallinen nimi, Emergency Response Unit, on avustustyöntekijöiden päivittäisessä kielessä ERU. SPR:llä on logistiikkaan, terveyteen ja tietoliikenteeseen erikoistuneita ERU-yksiköitä, joiden varusteet ovat SPR:n keskusvarastossa Tampereen Kalkussa ja henkilökuntaa eri puolilla Suomea omilla työpaikoillaan.

Kun tarvitaan suuren organisaation apua, henkilöreservin jäsenten puhelimissa piippaa kysymys lähtöhalusta ja -valmiudesta. Tällöin hädässä olevan maan Punainen Risti tai Punainen Puolikuu on jo todennut tarvitsevansa lisävoimia; minnekään ei mennä ilman paikallisten pyyntöä.

ERU-yksiköiden työtä koordinoi kansainvälinen Punainen Risti. Yksiköt ovat paikan päällä vain muutamia kuukausia ja luovuttavat sitten pystyttämänsä järjestelmän paikalliselle sisarjärjestölleen.

Katastrofivalmiusryhmien rotaatiot eivät koskaan ole kuukausien, vaan ainoastaan viikkojen mittaisia. Kun avustustyöntekijät saapuvat paikalle heti tapahtuneen katastrofin jälkeen, työpäivät ovat pitkiä eikä tunteja lasketa ja vapaapäivätkin saattavat jäädä pitämättä. Sen vuoksi tiimejä vaihdetaan 4–6 viikon välein.

Suomen Punaisen Ristin logistiikkakeskuksessa on valmiiksi pakattuja hätäapuyksiköitä valmiina lähtöön kun hälytys tulee.

Reima Larki on hallintodelegaatti Punaisen Ristin varastossa Lublinissa Puolassa. Hänen vastuullaan on varasto- operaation talouden ja erilaisen lupa- ja sopimus- byrokratian hallinta.

Viestintädelegaatti Leena Reikko raportoi suurelta osin lahjoitusvaroin tehtävästä Ukrainan konfliktin avustustyöstä.

UUDENLAINEN TILANNE

”Toiminta monessa maassa muuttaa operaatiota niin, että on hankala hahmottaa, missä avuntarvitsijat kulloinkin ovat. He saattavat olla vastaanottokeskuksissa tai sitten yksityismajoituksessa. Jakeluahan on koko ajan kaikissa maissa, joita kriisi jollain lailla koskee. Rakennamme nyt logistiikkaketjua Puolasta Ukrainaan tulevaisuutta varten, sillä tästä tulee hyvin pitkäkestoinen operaatio. Itse ajattelen, että se alkaa toisissaan vasta sitten, kun sota päättyy”, tuumii **Jussi Halonen**, joka veti toisen rotaation logistiikkatiimiä Ukrainassa ja Puolassa.

Halonen löytää muitakin eroavaisuuksia aiempiin kokemuksiinsa Haitissa, Pakistanissa, Filippiineillä, Jordaniassa, Indonesiassa, Nepalissa, Bahamalla ja Tunisiassa.

”Nyt toimitaan täysin organisoitu-neissa valtioissa, jotka toimivat normaalien logistiikkasääntöjen ja pape-ritöiden mukaan. Luonnonkatastrofia-alueilla on usein niin, että kentällä otetaan vastaan materiaali, tullataan se ja jaetaan oman järjestelmän mu-kaan. Täällä on aivan toisin. Meillä on käytössä esimerkiksi kaupallisia varastoja, joiden käytännöt ovat ai- van omanlaisiaan ja niiden mukaan pitää toimia.”

Lublinin varaston takahuonees- sa pitää työpistettään myös talous- hallinnon delegaatti **Reima Larki**. Hänen pöydällä on kaikki mah- dolliset sopimus- ja talousasiat, joi- ta ilman tavara ei liikkuisi mistään minnekään.

”Tilanne mutkistuu, kun mukana on monta maata ja yksi vielä sodassa- kin. On ensinnäkin kolme valuuttaa; Euroopassa euro, Puolassa zloti ja Ukrainassa hryvnia. Se on yksi asia, joka on arjessa huomioitava”, sanoo Larki.

Tämä on hänen 12. komennuk- sensa ja verrattuna moniin aikaisem- piin myös tavallaan helpompi.

”Ollaan Euroopassa, aikaero Suomeen on vain tunti ja toiminta EU-maassa toisaalta yksinkertais- ta. Luonnonkatastrofeissa on usein paljon tuhoa, täällä internet ja muut palvelut toimivat.”

EPÄTAVALLINEN KOMENTOKESKUS

Lviviläisen hotellin konferenssihuone toimii Punaisen Ristin logistiikkakeskuksena eikä näytä kuumeisen toiminnan päämajalta. Pöydät ovat kaukana toisistaan ja niiden äärellä ihmiset ovat kumartuneina läppäreidensä ääreen tai puhuvat puhelimesta. Yksi yrittää selvittää, mistä siviili-autolla pääsee parhaiten Puolassa sijaitsevalta varastolta Ukrainaan ilman pitkää odotusta, toinen taas sitä, mistä löytyisi tarpeeksi paljon varastotilaa. Lvivistä ollaan tekemässä varastokeskusta, johon tavaraa voitaisiin tuoda suoraan ilman välipysähdystä Puolassa.

”Edellisiin komennuksiini verrattuna tämä on hyvin suuri operaatio. Tilletavien tavaroiden määrät ovat valtavia, puhutaan jopa sadoista tuhansista yksiköistä”, kertoo logistikko **Ari Seppälä** Lvivissä.

Toinen suuri ero muihin komennuksiin nähden on toimiminen sotaa käyvässä maassa. Lvivissä on ollut suhteellisen rauhallista, mutta ilmahälytykset sekoittavat täälläkin sekä työpäiviä että yöunia.

”Työskentelin Syyrian kriisin aikana pakolaisleireillä Jordaniassa ja Kreikassa, mutta kriisi itsessään oli kaukana. Ukrainassa ilmahälytyksiä on päivittäin. En ole ennen ollut näin lähellä sotaa”, toteaa Ari Seppälä. Heti perään hän lisää, ettei pelkää, koska luottaa järjestön turvallisuusjärjestelyihin. Seppälään lienee uskomisen, koska hän toimii arkielämässä turvallisuuspäällikkönä Suomen Rakennuskoneella Kevitsan kaivoksella Sodankylässä.

Sotaa käyvässä maassa asiat ja olosuhteet saattavat muuttua nopeasti. Kevään kuluessa polttoaineen saanti vaikeutui Ukrainassa huomattavasti, mikä aiheutti paljon päänvaivaa. Ukrainalaiset miehet eivät saa poistua maasta, mikä puolestaan on vaikeuttanut kuljettajien löytämistä: osa työstä on hakea avustustarvikkeita varastoista Puolan puolella.

SAAPUESSAAN PERILLE JOKAINEN LÄHETYS VAATII PALJON TYÖTÄ, ENNEN KUIN APU PÄÄTTY SILLE, JOKA SITÄ ENITEN TARVITSEE.

”Luonnonkatastrofeissa ensimmäinen kuukausi on yleensä melko vapaa avun toimittajille ja avustustarvikkeita saa helposti tuotua maahan sisään. Sota tekee tästäkin erilaista. Ukrainan viranomaiset ovat luonnollisesti hyvin tarkkoja siitä, kuka vie tavaraa Ukrainaan ja mitä se tavara on. Tarkastuspisteillä on hyvin tarkkaa, kaikkien pitää osata todistaa asiansa”, tietää Jussi Halonen.

APU SAAPUU PERILLE

Ukrainan kriisi herätti valtavasti auttamishalua, paljon kerättiin erilaisia avustuslähetyksiä ihmisille hädän keskelle. Saapuessaan perille jokainen lähetys vaatii paljon työtä, ennen kuin apu päättyy sille, joka sitä eniten tarvitsee.

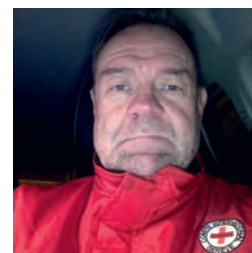
”Jokainen auttaa parhaaksi katsomallaan tavalla, mutta pienillä toimijoilla saattaa loppua resurssit kesken ja apu jää jonnekin, missä siitä voi tulla ongelma. Me olemme iso ja vahva organisaatio, jossa on ammattilaisia ja valtavasti osaamista. Kun minä lähdän tästä pois, tilalle tulee toinen ammattilainen. Se takaa jatkuvuuden”, miettii **Keijo Eklöf**.

Jatkuvuutta on takaamassa myös toiminnan läpinäkyvyys.

”Logistikkoina tehtävämme on huolehtia siitä, että materiaali on oikeassa paikassa oikeaan aikaan ja voimme raportoida siitä lahjoittajille asti. Läpinäkyvyyden ylläpito on hyvin tärkeä tehtävä”, korostaa Jussi Halonen.

Toukokuussa SPR välitti kansainvälisen Punaisen Ristin käteisapuohjelmaan kolme miljoonaa euroa, jolla autetaan sekä maan sisäisiä pakolaisia että naapurimaihin paenneita. Avustuksen saa ladattavalle maksukortille, jolloin ihminen voi hankkia juuri omaan tarpeeseensa sopivan avustuksen. Näin hän säilyttää haavoittuvassakin tilanteessa itsemääräämisoikeutensa ja arvokkuutensa. ■

Keijo Eklöf

Punaisen Ristin kansainvälisen komitean (ICRC) suomalainen avustustyöntekijä Keijo Eklöf otti itsestään tämän selfien istuessaan avustussuunnitelman kärkeä ohjaamossa odottamassa tiesulun läpi tulevia rekkaletkan muita autoja. Ukrainan pimeässä, sohjoisessa illassa Keijo naputti kännykkäänsä seuraavia mietteitä:

”Istun johtoautoissa ja odotan, että myös takanani tuleva saattue pääsee tiesulusta läpi.

Vastakkaisesta suunnasta tulee harvakseltaan mutta tasaisesti rajaa kohti matkaavia autoja. Sen mitä pimeässä näkee, niissä yleensä on naisia ja lapsia. Mitä matkustajilta on jäänyt tilaa, se on täytetty pusseilla, kasseilla ja matkalaukuilla.

Osa Ukrainan energiainfrastruktuurista on vahingoittunut ja miljoonat ihmiset ovat tälläkin hetkellä ilman vettä, sähköä ja lämpöä.

Sataa viidettä päivää peräkkäin ja mittari näyttää -2 astetta. Tie on sohjon peitossa ja auto on kauttaaltaan kuorutettu jäällä. Tuuli ei taukoa hetkeksikään. Kun auton sammuttaa, sen sisätilat jäähtyvät 15 minuutissa. Talvi ei ole vielä edes alkanut, mutta tuuli tunkeutuu joka paikkaan, eikä ulos tee mieli.

Hetken odottelun jälkeen jatkamme matkaa saattueena ja saavumme majapaikkaamme, jossa aulatilat ja käytävät ovat kylmiä. Huoneissa on lämmintä ehkä 14 astetta ja sähkökatkeavat ensimmäisen tunnin aikana pariin kertaan. Suihkuun ei viitsi mennä, koska lämmintä vettä ei tule.

Selvitän hätäuloskäynnin ja pommisuojaajan sijainnin siltä varalta, että yöllä tulisi ilmahälytys. Meidän avustustyöntekijöiden tilanne on kuitenkin etuoikeutettu verrattuna moniin paikallisiin ihmisiin.

Lukemattomille tämä jatkuva epävarmuus on olosuhteiden sanelema pakko, josta ei ole pois-pääsyä. Joku huolehtii omaisistaan, toinen yrittää pitää yritystoimintansa käynnissä ja kolmannelle ei ole voimia lähteä. Syitä on monia ja jokaista päätöstä lähteä tai jäädä täytyy kunnioittaa samalla tavalla”

Unohtumaton Uzhorod

Avustustyöntekijä Sirpa Miettinen piti päiväkirjaa keväällä 2022 Ukrainassa.

MAANANTAI 11.4.2022

Muutama päivä sitten sain tiedon, että minut on hyväksytty terveysdelegaatiksi Itävallan Punaisen Ristin tiimiin Ukrainaan. Itävaltalaisilla on pitkät perinteet Ukrainan Punaisen Ristin tukemisessa, erityisesti vuoden 2014 tapahtumien jälkeen. Keväällä 2022 itävaltalaiset olivat paikalla Transkarpattiassa, Unkarin ja Slovakian rajalla pian Venäjän hyökkäyksen alettua. He jakoivat hätäapua alueelle saapuville ukrainalaisille sotaa pakeneville.

Itävallan tiimi tarvitsi terveydenhuollon osaajaa, koska väkimäärä alueella oli melkein tuplaantunut, ja normaalioloissakin perusterveydenhuolto oli riittämätöntä. Nyt sota sotki tilannetta lisää ja Ukrainan Punainen Risti oli pyytänyt tukea.

Oma tehtäväni olisi etsiä tapoja, joilla Itävallan Punainen Risti voisi tukea terveydenhuoltoa alueella. Uusi tilanne jännitti hieman, sillä vaikka olen ollut kansainvälisen Punaisen Ristin ja SPR:n tehtävissä

aiemmin, liittyisin ensimmäistä kertaa "vieraan" kansallisen Punaisen Ristin yhdistyksen avustustiimiin.

Matkustussuunnitelmat ovat vaihtuneet jo moneen kertaan. Illan perehdytyksessä käy ilmi, että matkustaisimme jo ylihuomenna yhdessä valokuvaaja **Ville Palosen** kanssa. Hän vaikuttaa Teamsin kautta hyvältä tyypiltä, ja osoittautuikin myöhemmin todella rautaiseksi. Jossain vaiheessa tiimiin liittyisi myös tiedottaja **Leena Reikko**, mikä on tosi iloinen uutinen. Vanha, rakas tuttu edellisiltä komennuksilta!

Joku työkavereista on saanut tiedon lähdöstäni, ja kyselee, olenko hullu ja eikö minua pelota lähteä Ukrainaan. Vastaan, että ei pelota. Itse asiassa saan tehdä Ukrainassa osamaani työtä, jota varten olen koulutautunut.

TIISTAI 12.4. ILLALLA TYÖPÄIVÄN JÄLKEEN

Tuli varmistus, että lähdemmekin Villen kanssa torstaina aamulennolla

Wieniin, jossa olisimme päivän.

Saisimme siellä Itävallan Punaisen Ristin perehdytyksen ja jatkaisimme vuokratulla autolla perjantaina Slovakiaan lähelle Ukrainan rajaa.

Pääni on kuin sekatarakauppa, jonka läpi on ravannut vauhko marakattilauma. Takaraivossa kaikuvat uutiset Ukrainasta samalla kun yritän etsiä tiedotusvälineistä viimeisimpiä tietoja sodasta, Ukrainasta, Transkarpattiasta, operaatiosta. Samalla mieleni muhii vahvasti vielä vakityöni amisopettajan asioissa.

Äkkiä kamat kassiin! Voi ei! Hiiret ovat nakertaneet pilalle vanhan, uskollisen reissukassini, jossa on pyörät alla. Tilalle varakassi, ei pyöriä. Teen vanhan kunnon ohjeen mukaiset pakkaajan karsinnat: nosta sängylle ensin kaikki, mitä ajattelet tarvitsevasi matkalla. Poista kaikesta suunnitellusta tavarasta ensin 50 % ja nipistä jäljellejääneistä vielä puolet.

Jäljelle jäi minimimäärä: tavalliset vaatteet, henkilökohtaisia hygieniavälineitä ja varmuuden vuoksi sekaan villasilkikerrasto ja villasukat. Maassa on sotatila: sähkökatkosten varalle otsa- ja telttalamppuja varapari- ja pari varavirtalähdetä. Heitän sekaan myös retkipatjan ja kevyen makuupussin mallia "Festari" siltä varalta, että joudun reissaamaan.

Näillä mennään!

KESKIVIIKKO 13.4.

Kassi autoon! Sama tuttu tunne kuin usein ennenkin pakattuani: taitaa

Pienen pojan piirros Punaisen Ristin toimiston ovelta kertoo tärkeimmät: MIR (Rauha) ja puhekupla aikuisten ja lapsen yläpuolella: "Toivomme rauhasta, jotta perheet voisivat olla yhdessä".

**PÄÄNI ON KUIN SEKATAVARAKAUPPA, JONKA LÄPI
ON RAVANNUT VAUHKO MARAKATTILAUMA. TAKA-
RAIVOSSA KAIKUVAT UUTISET UKRAINASTA
SAMALLA KUN YRITÄN ETSIÄ TIEDOTUSVÄLINEISTÄ
VIIMEISIMPIÄ TIETOJA SODASTA, UKRAINASTA,
TRANSKARPATIASTA, OPERAATIOSTA.**

taas olla täysi arvoitus mitä sieltä perillä löytyy. Matkalla kohti Vantaata vielä viimeiset merkinnät Wilmaan ja koirien hoito-ohjeiden takominen miehen muistiin. Matkalla sain vielä pari SPR:n taustatietopakettia ja muutaman muunkin työasian hoidettua.

Miten helppoa minulla onkaan, kun on kotiväkeä, joka voi hoitaa nämä kotipuolen rutiinit lähdön hetkellä; roskat, jääkaapin, tekemättömät työt. Jotkut delegaattikollegat joutuvat miettimään monia muitakin

asioita. Minä voin jättää kaaoksen perääni!

Passini oli vanhentumassa. Ehdin poliisiasemalle ajoissa ja sain itselleni pikapassin. Ihanan pinkkikuorisen!

TORSTAI 14.4.

Villen kanssa treffit aamuvarhaisella lentoasemalla. Hän toi minulle läppärin ja puhelimen. Meillä molemmilla negatiivinen koronatesti, joten kiiruusti lähtöportille ja lentoon! Wienissä ihanan lämmin vastaanotto Itävallan Punaisen Ristin

Kanssaihmissen apuna jo 19 kertaa

Sairaanhoitaja Sirpa Miettinen opettaa työkseen lähihoitajia ammattiopisto Tredussa Kangasalla Tampereen kupeessa. Hän on myös yksi Suomen kokeneimmista humanitaarista avustustyöntekijöistä. Sirpa työskenteli kevään ja kesän 2022 Ukrainan Uzhorodissa Itävallan Punaisen Ristin operaatioissa vastaten operaation terveystoiminnasta. Komennus maailmalle oli järjestyksessään yhdeksästoista.

Sirpan lyhin avustuskeikka liittyi Intian valtameren tsunamiin vuonna 2004. Hän lensi Punaisen Ristin suomalaisen pelastusretkikunnan kanssa Phuketiin Thaimaahan, ja lähti saman tien takaisin Helsinkiin hoitamaan lentokoneessa suomalaisia loukkaantuneita. Pisimmillään Sirpa on ollut keikalla parin vuoden ajan, useimmiten Punaisen Ristin tunnusten alla.

Ukrainassa Sirpa sijoittui Unkarin ja Slovakian rajalla Ukrainan puolelle sijaitsevaan 125 000 asukkaan Uzhorodin kaupunkiin, jonka väkiluku oli tuplaantunut sotaa pakenevista ihmisistä. Siellä hänen tehtävänänsä oli ottaa vastaan Suomen Punaisen Ristin terveysklinikka, ja aloittaa toimenpiteet yhdeksän liikkuvan terveysklinikan perustamiseksi palvelemaan seutua laajemmin. Liikkuvat klinikat on sittemmin saatu kaikki perustettua, ja ne ovat toiminnassa.

Sirpa Miettinen.

keskustoimistossa ja hyvä, monen tunnin perehdytys.

Tilanne pähkinäkuoressa: alueen väkimäärä lähes tuplaantunut helmi-kuun jälkeen, kun ihmiset ovat paenneet taistelujen alta idästä. Tarvetta on kaikesta inhimilliseen elämään liittyvästä. Terveystuhoja vielä jaksanut jotenkin, mutta pian voi alkaa terveystuhoja tikkittää.

PERJANTAI 15.4.

Vuokra-autolla Wienistä läpi Slovakian kohti Ukrainan rajaa. Ville ajoi, minä kartturina. Matka meni hienosti upeissa maisemissa, eksyimme vain kaksi kertaa... Illan- suussa tapasimme tiimimme vetäjän **Wolfgangin** Kaluzassa, noin 35 km Ukrainan rajalta.

Hän kertoi meille Ukrainan puolella olevasta Uzhorodin kaupungista ja tulevasta toimistostamme. Kaiken, siis aivan kaiken pitää tapahtua vain Ukrainan Punaisen Ristin (URCS) piirijärjestön toiminnanjohtaja Rouva **Ivannan** kautta ja luvalla.

Delegaatit siis tulivat heti alusta tilanteeseen, jossa paikallinen URCS:n väki joutui venymään tekemään asioita, jotka olivat heille entuudestaan täysin vieraita toimintoja, ainakin näissä mittasuhteissa: hätäavun jakelu evakoille hankintoihin, varastointeihin ja logistiikkoihin, järjestyksessä jakelu- ja sen seurantasysteemeistä puhumattakaan.

Studiohuone, johon majoituimme, on kyllä superihana, parvekkeelta näköala järvelle. Keväisiä lintujen konsertteja aistittavissa. Kivoja lenkki- maastoja ympärillä. Huoneessa myös pieni keittiönurkkaus. Jääkaappi on kyllä ihan tyhjä, eikä kukaan ollut muistanut vinkata meitä ostamaan edes aamiaistarvikkeita.

LAUANTAI 16.4.

Onneksi rakennuksen alakerrassa oli kahviautomaatti! Minulle ei kannata tulla juttelemaan aamulla ennen kuin olen hörpännyt itseni kupillisen tai kaksi kahvia. Pääsiäisen vuoksi kaikki paikat olivat suljettuina, kun Wolfgangin ja Villen kanssa etsimme aamiaispaikkaa.

Päätimme ajaa Uzhorodiin. Tunti rajalla. ”Menipä harvinaisen nopeas-

ti”, totesi Wolfgang. Kun saavuimme kaupunkiin ja katselin ympärilläni, sanoin Villelle: ”Minä kotiuduin tänne jo nyt, ihan heti.” Kaunis, historiaa ja luontoa huokuva kaupunki!

Kävimme toimistolla, joka sijaitsee samassa rakennuksessa kuin Ukrainan Punaisen Ristin piiritoimisto. Ehdimme hätäisesti esittäytyä paikalla olleille työntekijöille ja vapaaehtoisille.

Illaksi takaisin Slovakiaan (rajalla nyt yli 2 h). Kuten kuin aamulla, rajalla oli pitkiä jonoja jalkaisin Slovakiaan yrittäviä pakolaisia. Molemmien puolin rajaa oli Punaisen Ristin paikallisia vapaaehtoisia avustamassa heitä, antaen esiapua, jakaen juomaa ja ruokaa, avustaen matkatavaroiden, lasten ja vanhusten siirtymisessä.

SUNNUNTAI 17.4.

Pääsin viimein sähköpostiin ja internetiin. Puhelinkin toimii (kai)...

päivä kuluu Teamsin kautta käydyissä erilaisissa perehdytyskokouksissa. Pääsiäisen vuoksi emme menneet Uzhorodiin tänään.

Asennan kuuliaisesti puhelimeeni eTrivoga -ohjelman. Se antaa ilmahälytyksen puhelimeeni, ellen sattuisi sitä muuten kuulemaan. Se kyllä hälyttää hieman viiveellä, noin minuutin kaupungissa soivien sireenien jälkeen. Mutta varmaan hyvä, jos joskus olemme vaikka autolla liikkeellä, eikä hälytykset kuulu.

MAANANTAI 18.4. VIIKOT 16–17

Piti valita, jäisimmekö asumaan Kaluzaan, vai menisimmekö Uzhorodin hotelliin. Toki valitsimme mieluummin hotellin kuin päivittäiset monen tunnin rajanylitykset Slovakiaan mennessä tullen. Kamat kasaan ja rajan yli!

Ilmahälytysten varalle ei täälläkään ole lähistöllä kellaria tai muuta

Valentina Mitrovtšij on Ukrainan Punaisen Ristin Uzhorodin osaston puheenjohtaja. Osaston palvelukeskuksessa asioi satoja ihmisiä päivässä.

Maria Kitchenko valvoo ruokakassien pakkausta Punaisen Ristin varastossa Chopissa Ukrainassa. Kun kaikki on valmista, avustukset jaetaan tarvitseville Rakhivin kaupungin alueella.

MIETIN, MISTÄ IHMEESTÄ NÄMÄ IHMISET, JOILLA OMA ELÄMÄ JA TUNTEET OVAT VARMASTI SIRPALEINA, OIKEASTI AMMENTAVAT TUON VOIMAN AUTTAA ILOISESTI, YSTÄVÄLLISESTI JA ÄÄRIMMÄISEN EMPAATTISESTI MUITA.

Itävallan Punaisen Ristin delegaattit Wolfgang Stöckl (vas.) ja Theresa Meyer (oik.) palaveeraavat Sirpa Miettisen kanssa.

vastaavaa. Meitä kehoitettiin menemään hälytyksen ajaksi vessaan...ei kai! Sinne mahtuisi nukkumaan lattialla pää pytyyn ja suihkukaapin välissä ja jalat mutkalla pesualtaan alle. Täytyy miettiä jotain muuta. Ehkä johonkin hotellin sisäosan käytäväso-pukkaan, missä ei ole ikkunoita.

Elleivät ikkunat kovin helise ja pak-sut verhot pidättelevät sirpaleita, teen sängyn ja vaatekaapin väliin itselleni poteron retkipatjasta (onneksi otin mukaan!). Lopulta patja seisoo valmiina puhallettuna pystyssä vaateko-meroa vasten. Päällä roikkuu silkki-pussilakana. Viereisestä pedistä saan vedettyä lisää peittoja ja tyynyjä lat-tiabunkkeriini.

Ehdimme vähän kierrellä kaupun-kia jalkaisin. Uzhorod on todella kau-nis, erityisesti sen vanha osa, joka on aikanaan rakennettu Uzh-joen mo-lemmille rannoille. Vanhaa ja uutta arkkitehtuuria sulassa sovussa. Kaik-

Oleksandr Bodnar on Uzhorodin Punaisen Ristin hätäavustajatiimin vetäjä. Helmikuusta 2022 alkaen töitä on ollut 24/7. Koke-mus on ollut kova, mutta tiimi on tehnyt työnsä hyvässä hengessä.

kialla pieniä ja isompia seppien tako-mia taideteoksia. Tutullakin reitillä havaitsee aina jotain uutta ja muka-vaa. Kaupat näyttävät olevan kaikki auki, ja niissä myös hyvin tavaravali-koimaa. Maksukin onnistuu, vaikka millä välineillä.

Tiimi ja yhteistyö Itävallan Punai-sen Ristin kanssa tuntuu aivan mahta-valta. Luonnista aivan, kuin toimisi suomalaisten kollegojen kanssa: tii-minvetäjä, käteisavustus-, sekä vesi- ja sanitaatio-delegaatteja.

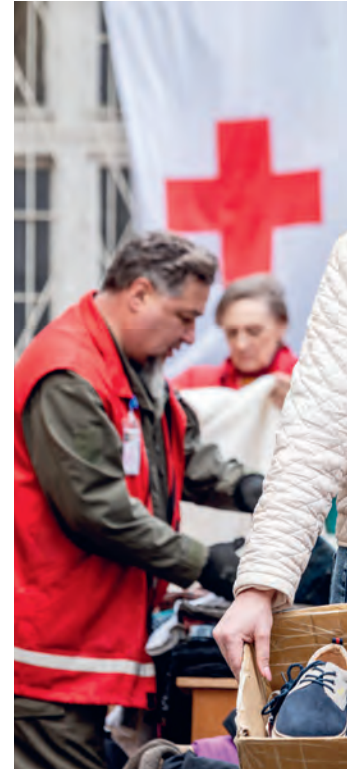
Punaisen Ristin ja Punaisen Puo-likuun Kansainvälisen Liiton (IFRC) johdolla on alueella tekeillä terveys-kartoitus, tutkitaan tarpeita ja resurs-seja alueella, odotellaan tuloksia ja liitytään tarvittaessa mukaan. Eli nyt odotellaan.

Ehdimme tutustua tarkemmin URCS:n senhetkiseen toimintaan. Ihmetystä herätti se, että vapaaehtoi-sia oli todella runsaasti. Esimerkiksi

Uzhorodin osasto oli järjestänyt jake-lupisteen toimistonsa edustalle erään museon sisäpihalle. Paikalliset toivat sinne vaatteita ja muita tarvikkeita, ja jakelu oli järjestetty todella ammat-timaisesti kojuihin, joista evakkojen oli helppo hakea tarvikkeita vauvoille, pikkulapsille, teini-ikäisille ja aikuis-sille.

Täällä jaettiin myös Itävallan Pu-naisen Ristin hygieni- ja ruokapa-ketteja. Vapaaehtoiset, jotka jakelua kirjaamisineen hoitivat, olivat hekin pääasiassa alueelle tulleita evakoita. Mietin, mistä ihmeestä nämä ihmiset, joilla oma elämä ja tunteet ovat var-masti sirpaleina, oikeasti ammentavat tuon voiman auttaa iloisesti, ystävä-lisesti ja äärimmäisen empaattisesti muita.

Bongasin osaston ovessa pienen pojan tekemän vesiväri-työn, jonka hän oli äitinsä kanssa kerran tuonut hakiessaan avustustarvikkeita. Ve-

Punaisen Ristin vapaaehtoiset työssään Uzhorodin Punaisen Ristin palvelukeskuksessa. Ludmila Barkovska lajittelee etualalla vaatteita, ja Oleksiy Krakov jakaa kymmenen kilon ruokapusseja taustalla.

Alina Lavrenko on uzhorodilainen liikkenainen. Hän lahjoitti 450 paria kenkiä ja 600 kappaletta vaatteita Ukrainan sisäisten pakolaisten auttamiseksi.

siväritäivaalle piirretty isolla teksti MIR (rauha). Vasemmalla kaksi aikuista ja lapsi. Puhekuplassa heidän yläpuolellaan teksti: "Toivomme rauhallista taivasta, jotta perheet voisivat olla yhdessä". Kuvan keskellä maan ja taivaan välillä Kielletty ajosuunta -merkki kertoo kaiken lopun. Itku tuli...

On tosi iso etuoikeus myös tutustua alueen ensiapuryhmään, heidän harjoituksiinsa ja toimintaansa, joka nyt sisälsi muun muassa avustamisen alueen seitsemällä rajanylityspaikalla. Heiltä kuulen, että Rouva Ivanna on raudanluja ja kova johtaja, mutta ajaa työntekijöiden ja vapaaehtoisten etuja kuin leijonaemo. Arvostan!

Ukrainassa on nyt kylmempää kuin vuosikymmeniin huhtikuussa (onneksi villasilkit ja hanskat tulivat mukaan). Toimistosta on välillä ihan pakko lähteä ulos lämmittelemään, vaikka on monet kerrokset vaatetta päällä.

Ensimmäinen ilmahälytyskin tuli koettua. Toimistosta menimme alakerran ikkunattomalle käytävälle, koska lähistöllä ei ole yhtään väes-

tönsuoja. Vapaaehtoiset ja työntekijät tarjoilivat kahvia ja iloista höpöttelyä.

Transkarpaattien terveysohjelma sisältää paitsi URCS:n palvelukeskuksen, myös liikkuvat terveysklinikat alueen jokaiselle paikallisosastolle. Näihin Itävallan Punainen Risti voi panostaa (kuten se teki Itä-Ukrainassa 2014 lähtien).

Mutta: paikallistasolla ei ole osamista eikä resursseja. Henkilöstöä voitaisiin palkata Itävallan Punaisen Ristin tai IFRC:n tuella, mutta Ukrainan Punaisen Ristin tai paikallisviranomaisten systeemit eivät vielä ole selvät. Periaatteelliset ohjeet keskustuomistotasolta tulossa. Niitä odotellessa...

Leena, viestintädelegaatti tuli Uzhorodiin. Pari mukavaa iltahetkeä ehdimme hänen kanssaan viettää muistellen menneitä ja päivittäen tätä hetkeä. Sitten he lähtivät Villen kanssa kohti Lviviä ja kotisuomea. Minä jäin. Kotona kaikki hyvin.

VIKKO 18

Pikkuhiljaa piirtyy ymmärrys siitä, miten isoissa ongelmissa Ukrainan

terveydenhuolto nyt on. Sairaala-paikoista pitää ensinnäkin padota puolet taistelualueilta tulevien hoitoa varten. Perusterveydenhuolto ja perhelääkärijärjestelmä on sekaisin väen, sekä lääkäreiden että asiakkaiden liikkeessä, eikä systeemi ole notkea muutoksille.

Osalla evakoista vielä ehkä riittää varoja, mutta pian tulee aika, jolloin heiltäkin loppuvat lääkkeet perustautien hoitoon. Äitiys- ja lastenneuvolatoiminnat eivät vedä. Päälle vielä kaikki mielenterveys-, päihde- ja huumausaineongelmat sekä sukupuolitaudit, jotka olivat isoja ongelmia jo ennen sotaakin.

Aloitimme arvioinnin mitä standardilistan mukaisia tarvikkeita liikkuville terveysklinikoille olisi saatavilla paikallisesti tai Ukrainassa. Yksi iso ongelma on ollut tulkkipula. Nuoret ensiapuvapaaehtoiset, joista suuri osa on eri aloilla olevia yliopisto-opiskelijoita, kyllä puhuvat englantia, mutta Rouva Ivanna ei halua heitä käytettävän tulkkina URCS:n tehtävissä. Varsin ymmärrettävää.

Kaupunki on nyt kauniimpi kuin jokaisena edellispäivänä ja rakastun

tähän paikkaan päivä päivältä enemmän! Monet puut kukkivat ja kun yhdet lopettavat, toiset aukaisevat nupunsa. Tänne on aina tullut turisteja ihailemaan tätä kukkaloistoa ja kuvaamaan itseään puiden alla. Talvisin turisteja tänne on vetänyt alueen monet laskettelukeskukset. Vuoristossa on myös upeita kansallispuistoja ja vaellusreittejä. Kunpa pääsis edes hetkeksi tuonne vuoristoon!

VIIKOT 19–20

Oleksi on valittu URCS:n projektipäälliköksi Transkarpatian terveysohjelmaan. Erittäin hyvä ja pätevä tyyppi, joka puhuu myös erinomaista englantia. Hänellä vain ei ole terveydenhuollon osaamista.

Saimme viimein palkattua Itävallan Punaiselle Ristille kokopäiväisen tulkin, **Nikitan**. Pitkiä, filosofisia pohdintoja hänen kanssaan aiheista, kuten mitä tarkoittaa puolueettomuus ja tasapuolisuus tässä tilanteessa Ukrainassa ukrainalaisille. Vaikea aihe.

Otin esimerkin terveydenhuollosta ja kysymyksestä, jonka omat opiskelijani olivat minulle esittäneet: ”Jos

siis hoidettavaksesi tulisi vaikka joku pedofiili, joka on siepannut lapsia ja käyttänyt heitä törkeästi seksuaalisesti hyväkseen, hoitaisitko häntäkin silti muka hyvin?”

Kyllä, voisin hoitaa häntä jopa tehokkaammin kuin muita, jotta hän varmasti toipuisi ja päätyisi oikeuden eteen vastaamaan teoistaan. Se ei tarkoita, että hyväksyisin hänen tekojaan. Me emme ole tuomareita.

Lisää päivittäisiä kokouksia... Alkaa turhauttamaan tämä byrokratia, kun jatkuvasti nousee vaikka mitä ongelmia klinikan ja liikkuvien klinikoiden henkilökunnan värväamisessä. Alueen terveys- ja muut viranomaiset ovat luvanneet hoitaa asian. Joten siihen on luotettava.

Ostin omaan huoneeseeni luksusta: vedenkeittimen, jolla voi keittää vettä, vaikkapa pikanuudeleihin, teeheh tai pikakahviin. Jo pelkkä kahvin saanti omaan tahtiin on minulle iso juttu!

VIIKKO 21

Kulkuneuvojen puute oli yksi suurimmista ongelmista liikkuvien klinikoiden toiminnan aloittamisessa.

Niitä tarvitaan paitsi kiertäville klinikoille, myös muuhun toimintaan, kuten avustusten jakeluihin kouluihin, päiväkoteihin, urheiluhalleihin eli minne evakot ovat asettuneet asumaan. Autoja tarvitaan myös kuljettamaan potilaita lääkäriin ja tutkimuksiin. Itävaltalaiset lupasivat lahjoittaa vanhoja ambulansseja.

Rouva Ivanna olisi halunnut aloittaa liikkuvien klinikoiden toiminnan samaan aikaan kaikissa yhdeksässä osastossa. Ehdotin, että aloitetaan ensi alkun yhdellä pilotilla (kunhan saadaan auto ja henkilöstön rekrytoinnit kuntoon Ukrainan terveysministeriön kanssa), otetaan kokemukset sisään ja laajennetaan toimintaa sitten.

Autoja oli niin vähän tarjolla tähän ensi hätään, että hän suostui. Ensimmäinen pilotti olisi Uzhorodin kaupungin osaston alueella. Siellä aloitimmekin epäviralliset neuvottelut Oleksin johdolla.

Viimein saimme liikkuvan terveysklinikon ohjeistuksen myös ukrainan kielellä! Nyt voi projektin äärimmäisen ylityöllistetty Oleksi ja hänen taisteluparinsa Senior Medical

Punaisen Ristin hygieniapakkaus sisältää pesujauhetta, saippuaa, shampoota, vessapaperia, hammastahnaa ja muita tärkeitä tuotteita.

Punaisen Ristin kymmenkiloinen ruokakassi sisältää öljyä, mehua, pastaa, tomaattikastiketta, soke-ria, salamia, purukumia, keksejä, pikakahvia, sekä säilykepurkkeja, joissa on lihaa, papuja ja maissia.

ME OLEMME TÄÄLLÄ VAIN APUNA EHDOTTAMASSA VAIHTOEHTOJA JA TUKENA TARVITTAESSA. VAIN SILLOIN OLEMME ONNISTUNEET, KUN PAIKALLINEN VÄKI VOI SANOA: "ME TEIMME TÄMÄN ITSE."

Officer lähteä hankkimaan varusteita liikkuville klinikoille.

Edelleenkin ei piiritoimistossa ole Oleksin lisäksi ketään, jonka kanssa voisi ryhtyä työstämään liikkuvien klinikoiden suunnitelmia. Rouva Ivanna ei vielääkään halua palkata lisää väkeä, vaan odottaa, että varat on keskustuimistolta ensin siirretty piiriin tilille. Ja siellä jokin junnaa. Luulen, että kaikessa tässä hitaassa etenemisessä on kyse siitä, että verrattain isoa korruptiota halutaan maassa nyt kitkeä kaikkialta, ja tehdä asiat pitkän kaavan mukaan, varmuudella. En tiedä.

No mutta. Annetaan heidän tehdä se omalla tavallaan – ja ihan itse. Olen aina ollut näissä avustusprojekteissa – niissä köyhissäkin maissa – sitä mieltä, että me olemme täällä vain apuna ehdottamassa vaihtoehtoja ja tukena tarvittaessa. Vain silloin olemme onnistuneet, kun paikallinen väki voi sanoa: "Me teimme tämän itse."

VIIKOT 22–23

Itävallan Punaisen Ristin vesi- ja sanitaatio-osaajat pitivät koulutusta vapaaehtoisille vedenpuhdistuksen nikseistä yhtenä sunnuntaina, kaikkien vapaapäivänä. Oli todella mielenkiintoinen koulutus, jossa me jokainen opimme jotain uutta varmasti itsekkin.

Ennen tätä vapaaehtoiset olivat saaneet koulutusta myös muun muassa psykososiaalisesta ensiavusta, mitä he toteuttavatkin kaikessa toiminnassaan.

Erityistä huomiota saavat siellä evakkolapset. Lapsille on klinikalla järjestetty oma turvallinen tila, jonne he voivat tulla vaikkapa silloin kun huoltaja on hakemassa apua terveyshuoliinsa, ja toki muulloinkin.

Ukrainan Punaisen Ristin vapaaehtoiset järjestävät myös säännöllisesti lasten kerhoja vastaanottokeskuksissa. Niissä leikitään, lauletaan, pelataan, hassutellaan ja hullutellaan

sekä tarvittaessa jutellaan myös vakavista aiheista. Todella tärkeää toimintaa!

Olen niin usein komennuksillani todistanut, että kovia kokeneet lapset eivät enää koe, että heillä on oikeus laulaa, nauraa tai luoda. Kun sen kynnyksen yli on päästy, voi lapsillakin olla parempi olla. Kaikesta tapahtuneesta sekä ympäröivistä surullisista ja huolissaan olevista aikuisista huolimatta!

VIIKKO 24

Itävallan Punaisen Ristin ambulanssit saapuivat viivästysten jälkeen rajan yli Unkarista Ukrainaan. Osan niistä oli tarkoitus jatkaa matkaansa muualle, kaksi jää Transkarpattiaan. Rajamuodollisuuksissa oli monenlaista ongelmaa, mutta tästäkin opittiin tulevien tuontiautojen varalle.

Minun komennukseni piti jo lopua, mutta lupasin jatkaa, kunnes seuraaja pääsee paikalle. Seuraaja löytyikin, ja olemme olleet useasti WhatsApp puheluilla yhteydessä. Ihanan nauravainen ja hyväntuulinen ihminen! Sopii tänne varmasti.

Käskin ottaa mukaan jotain pikaruokaleita ja puuroja, jos haluaa välillä syödä omissa oloissaan hotellihuoneessa. Ja kynsiharjan! Sandaali- ja kengätkä on tyydyttävä jalkoja pestä ja hoitaa hyvin. Ja jos täältä löytää kynsiharjan, sen laatu on niin pehmeä, että toimii varmaan paremmin pullasutina.

VIIKKO 25

Usein näillä komennuksilla olen kokenut olevani itseäni paljon viisaammassa seurassa ja oppivani paikallisilta paljon enemmän, kuin olen ikinä itse voinut heille antaa. Niin jälleen.

Alueen historia on kaikkine käänneineen uskomaton. Monesta sodasta ja erilaisista hallintomalleista on selvitty, usein nojaten omaan kulttuurihistoriaan. Täällä tärkeänä on koettu taide. Eräissä matkakuvassani istun yhdessä ihanista Uzhorodin puis-

toista kahden arvostetun taiteilijan pronssisten patsashahmojen välissä, heidän keskellään. He olivat aikanaan merkittävässä asemassa edistettyään taideopintoja ja ammatillista osaamista taideaineissa täällä. Ihanasti se näkyy edelleen, tänäänkin.

VIKKO 26

Komennus ohi. Seuraaja paikalla ja perehdytetty. Junalla Ukrainasta Unkarin Budapestiin. Selkä ei tykännyt pyörättömän kassini raahaamisesta junaan, kahdesta junanvaihdesta ja pitkästä kassin kantamisesta Budapestin asemalta taksijonoon.

Kaupungissa treffit siellä sattumoisin olevan hyvän ystäväni kanssa. Hän on kotoisin Unkarista ja kertoo maan historiasta todella tarkasti. Matkalla laivaravintolaan tuli vastaan juutalaisten tuhon muistomerkki. Tonavan rannalla on taiteilijan ikuistamat kengät, jotka jäivät jokeen ammuttujen siviilien jälkeen jäljelle.

Taas tuli itku. Eikö ihmiskunta ikinä opi!

MIETTEITÄ MARRAS-JOULUKUUN VAIHTEESSA 2022

Uutisia seuran tiiviisti. Ukrainalaisen sinnikkyys ja sisu on mahtavaa. Kuusi kiertävää klinikkaa on jo perustettu Transkarpatian alueelle! Mutta tuleva talvi, kylmyys, ruuan ja veden puute huolestuttavat. Miten kaikki pärjäävät? Miten paljon väkeä lähtee uudelleen liikkeelle?

Palattuani noudin uuden ihan oikeanvärisen passin poliisiasemalta – ilman jonotusta. Hoidatin kivuliaan selän parilla käynnillä kiropraktikolla. Kävin ostamassa uuden pyörällä varustetun laukun. Komennukseni aikana synnyttäneen opaskoiraemoni seitsemän pentua, tulevia opaskoiria kaikki, ovat lähteneet maailmalle, kaksi niistä Opaskoirakoulun kumppanille Slovakiaan.

Elämä jatkuu. ■

Anastasiya Streltsova (vas.) ja Daryna Kopytko pakenivat sotarikoksista sittemmin tunnetuksi tulleen Buchasta sodan toisena päivänä helmikuussa 2022. Uzhorodissa siitä lähtien asuneet naiset ovat iloisia saatuaan Punaisen Ristin avustuspaketit.

HIMALAJAN JA KARAKORUMIN VUORISTOT SEKÄ TIIBETIN YLÄNKÖ

Miljarit ihmiset ovat vesihuoltonsa osalta täysin riippuvaisia niistä Aasian joki-järjestelmistä, jotka saavat elinvoimansa Himalajan ja Karakorumin vuoristojen jäätiköiltä ja Tiibetin ylängöltä.

Pakistan on vasta esimakua

Kesän 2022 alussa Pakistan kärvisteli muun Etelä-Aasian tapaan jopa 50 astetta yllättäneen lämpötilan kourissa. Tukahduttava kuivuus vainosi ihmisiä, karjaa ja viljelysatoja.

Syyskuun alussa kuivuus kääntyi nurinniskoin. Kolmannes maasta oli yhtäkkiä historiallisen ankaran tulvan peittämä. Lähes 1 800 ihmisen tiedetään varmuudella menettäneen henkensä. 33 miljoonaa kärsi tulvan seurauksista. Miljoonat menettivät kotinsa ja toimeentulonsa. Yksi seitsemästä pakistanilaisesta tuntee

yhä tulvan konkreettisen vaikutuksen omassa elämässään. Kukaan ei voi lopulta välttyä päätyvästä osaksi vuoden 2022 tulvatarinaa. Vahinkojen kokonaismääräksi arvioidaan 15 miljardia euroa.

Ilmastonmuutos esittelee itsensä pakistanilaisille julmalla tavalla. Pakistan on kuitenkin vain esimakua. Kasvavan kuumuuden ohella katseet kohdistuvat Etelä- ja Keski-Aasiassa Himalajan ja Karakorumin vuoristojen sulaville jäätiköille ja Tiibetin ylängölle. Mitä vedelle tapahtuu?

Muuttuvan ilmaston ja sulavien

jäätiköiden ohella monsuunisateet etsivät kalenterista vapaita uusia aikoja sotkien luonnon kiertoa. Aasian suuret joet eivät ole enää totutuisuudessaan. Yhä useammin niitä pitkin tulee kastelu- ja talousveden sijasta joko tuhotulva tai kuristava kuivuus.

Kartalle piirrettyjen Aasian suurten jokien vaikutusalueella asuu miljardeja ihmisiä. Ilmastonmuutos seurauksineen muuttaa heidän elämisensä ehtoja, pidemmällä tähtäimellä hyvinkin radikaalisti. Vuosisadan loppuun mennessä, nykyinen

Pakistan

- Pääkaupunki: Islamabad
- Pinta-ala: 796,096 km²
- Väkiluku: 235,409,000
- Väestötiheys: 295.7 / km²

AASIAN SUURET JOET EIVÄT OLE ENÄÄ TOTUTUISSA UOMISSAAN. YHÄ USEAMMIN NIITÄ PITKIN TULEE KASTELU- JA TALOUSVEDEN SIJASTA JOKO TUHOTULVA TAI KURISTAVA KUIVUUS.

Pakistanin tulvat vaikuttivat 33 miljoonan elämään. Yli miljoona rakennusta ja 3 000 kilometriä teitä ja siltoja tuhoutui. Vajaat 1 800 ihmistä kuoli. Taloudelliset vahingot olivat noin 15 miljardia euroa.

jatkuessa jopa aiemminkin, huominarvoiset osat alueesta muuttuvat erittäin haastaviksi elää. Niistä saatua tulla osin jopa ihmiselämälle sopimattomia asuinympäristöjä.

Pahimmillaan se tarkoittaa, että satojen miljoonien ihmisten on etsittävä itselleen koti elinkelpoisesta ympäristöstä. Suurin osa elinkelpoisina säilyvistä maa-alueista sijaitsee pohjoisella pallonpuoliskolla.

Sitä mukaa kun ilmastonmuutos muuttaa maapalloa, tihentää erilaisen katastrofien esiintymistiheyttä ja kasvattaa niiden intensiteettiä, mei-

SPR:n avustustyöntekijä Tuuli Turunen tekee tiiviitä työpäiviä Karachin kaupungissa. Logistiikan ammattilaisena Tuuli huolehtii, että avustustarvikkeet saadaan vastaanotettua, varastoitua oikeaoppisesti ja toimitettua eteenpäin tulvista kärsiville ihmisille.

SPR:n avustustyöntekijä Tuomas Laibert ja Pakistanin Punaisen Puolikuun Nasir Khan purkivat uutta avustuskormaa Karachin varastolla muun avustustiimin kanssa. Materiaaliapu toimitetaan perille Pakistanin tulvista kärsiville ihmisille. Apu pitää sisällään muun muassa keittiövälinesarjoja, telttoja, huopia, moskiittoverkkoja, hygieniapakkauksia ja suojapressuja.

Pakistanin Punaisen puolikuun vapaaehtoinen Muhammad Khan kirjaa Muhammad Navazin tietoja matkapuhelinsovellukseen. "Habibullahin kylässä kartoitetaan, milaista apua ihmiset tarvitsevat vakavan tulvakriisin vuoksi", kertoo kuvan ottanut SPR:n avustustyöntekijä Rami Syed paikan päältä.

SPR:n avustustyöntekijä Gyöngyi Kovács on oman alansa rautainen ammattilainen. Normaalisti hän työskentelee humanitaarisen logistiikan professorina Helsingissä Hankenissa. Tämän selfien myötä Gyöngyi lähettää terveisiä Pakistanin tuhoisista tulvista kärsineestä Sindhin provinssista, missä avustustarvikkeita jaettiin eniten apua tarvitseville. "Tehtäviini kuuluu hioa logistiikkaprosessia, jotta avustustarvikkeiden jakelu toteutuisi vieläkin sujuvammin."

dän tulee valmistautua ja varautua ei niin kovin kaukaiseen tulevaisuuteen, jossa muun muassa suunnitelmallinen uudelleenasetus on realiteetti. Vaihtoehtona on hallitsematon ilmastopakolaisuus. Tienristeys on tässä suhteessa jo näkyvissä edessämme.

Tällä hetkellä etenemme katastrofi kerrallaan. Suomen Punainen Risti osallistuu Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liikkeen osana Pakistanin avustusooperaatioon. SPR:n katastrofirahastosta lähetettiin syyskuun alussa 100 000

euroa kattamaan kansainvälisen Punaisen Ristin mittavan avustusooperaation kustannuksia. Lisäksi SPR on lähettänyt Pakistaniin logistiikka-ammattilaisia huolehtimaan siitä, että massiiviset avustusooperaatiot pyörivät, ja apua eniten tarvitsevat saavat sitä luotettavasti, oikeassa muodossa, oikeaan aikaan.

Välittömän humanitaarisen avun lisäksi Punainen Risti ja Punainen Puolikuu tulevat auttamaan uudelleenrakennuksessa ja seuraavaan katastrofiin varautumisessa. ■

Punaisen Ristin
salainen ase:

ERU- häätäapuyksiköt

Kansainvälinen Punainen Risti lähettää katastrofivalmiusyksiköitä paikallisen Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun kutsumana auttamaan luonnononnettomuuden, muun katastrofin tai konfliktin uhreja silloin kun apua tarvitaan pikaisesti, eivätkä kansallisen Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun yhdistyksen omat resurssit riitä.

Kansainvälisen Punaisen Ristin koordinoimat katastrofivalmiusyksiköt (ERU = Emergency Response Unit) täydentävät kohdemaan viranomaisten ja paikallisen Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun tarjoamaa hätäapua lähtökohtaisesti noin neljän kuukauden ajan.

Punaisen Ristin ERU-yksiköt ovat palvelukokonaisuuksia, joilla on yhteiset kansainväliset standardit. Yk-

siköt toimivat itsenäisesti tai osana paikallisten viranomaisten tarjoamia palveluita, ja tukevat Punaisen Ristin kansainvälisiä avustusooperaatioita. Yksikköihin kuuluu koulutettua henkilökuntaa ja materiaaliapua, ja niiden toiminta on valmiiksi resursoitua

SUOMEN PUNAISEN RISTIN KANSAINVÄLISET AVUSTUSTYÖNTEKIJÄT OVAT KOULUTETTUJA AMMATTILAISIA, JOILLA ON OMASSA TYÖSSÄÄN SAAVUTETTU, AJANTASAINEN AMMATTIOSAAMINEN.

ja rahoitettua. Toiminnan käynnistävät avustustyöntekijät yhdessä paikallisten työntekijöiden kanssa.

Punaisen Ristin kansalliset yhdistykset eri puolilla maailmaa ylläpitävät erilaisia ERU-yksiköitä. Suomen Punainen Risti on aikanaan käynnis-

tänyt koko Punaisen Ristin globaalia ERU-toimintaa, ja pitää yllä laajaa valmiutta häätäapuyksiköiden käyttöön.

Suomen Punaisen Ristin kansainväliset avustustyöntekijät ovat koulutettuja ammattilaisia, joilla on omassa työssään saavutettu, ajantasainen ammattiosaaminen. SPR:n kansainvälisen avun henkilöreservissä on yli 1300 eri alojen ammattilaista. Heistä noin 600 on koulutettu häätäapuyksikkötehtäviin.

Katastrofitilanteessa reservin jäsenet saavat tekstiviestihälytyksen, johon vastamalla halukkaat voivat ilmoittautua komennukselle. Ilmoittautuneiden joukosta valitaan kunkin tehtävän ja lähetettävän yksikön tarpeiden mukainen henkilökunta kerrallaan 4–8 viikon mittaiselle komennukselle.

Kansalliset Punaisen Ristin yhdistykset jotka ylläpitävät ERU-yksiköitä

	Itävalta	Benelux	Tanska	Suomi	Ranska	Saksa	Italia	Japani	Norja	Espanja	Ruotsi	Sveitsi	UK	USA	YHTEENSÄ ERU-YKSIKÖITÄ, KPL
TIETOLIIKENNE	x		x	x						x				x	5
VESI JA SANITAATIO Moduuli 15	x				x	x				x					4
VESI JA SANITAATIO Moduuli 40	x				x	x					x				4
VESI JA SANITAATIO Moduuli 20 (vesi)	x					x				x	x		x		5
NOPEAN TOIMINNAN SAIRAALA				x		x			x						3
KENTTÄSAIRAALA				x		x			x						3
PERUSTERVEYSKLINIKKA Kiinteä ja/tai liikkuva				x	x	x		x	x	x					6
LOGISTIikka			x	x	x					x		x	x		6
PERUSLEIRI			x				x								2

Nopeimmillaan hälytyksen ja lähdön välillä on ollut vain joitakin tunteja. Tällaisen nopeuden mahdollistavat työnantajien kanssa ennalta sovitut käytännöt.

Reservin jäsen on reservissä ollessaan ja tehtäviinsä kouluttautuessaan vapaaehtoinen. Komennukselle lähtiessään hänestä tulee kuitenkin aina komennuksensa ajaksi SPR:n palkattu avustustyöntekijä.

Mahdollisuuksien mukaan suurin osa ERU-yksikön työntekijöistä palataan katastrofialueen ammattilaisien keskuudesta. Paikalliset työntekijät ja vapaaehtoiset tuntevat parhaiten alueen tilanteen ja kulttuurin, sekä osaavat paikallisia kieliä. Samalla he oppivat käyttämään ERU-yksikön laitteita ja välineistöä.

ERU-yksiköitä pidetään henkilökuntaa vaille valmiissa jatkuvassa lähtövalmiudessa Suomen Punaisen Ristin logistiikkakeskuksessa Tampereen Kalkussa. Materiaalihankintoja tehdään esimerkiksi SPR:n katastrofirahastoon lahjoitetuilla varoilla. SPR vastaa lähettämänsä katastrofivalmiusyksikön toiminnasta ja kustannuksista vähintään kuukauden ajan.

Tarpeen tullen yksiköiden toiminta-aikaa voidaan pidentää.

Operaation päätteeksi SPR luovuttaa yksikön laitteet ja välineistön joko kohdemaan Punaiselle Ristille tai Punaiselle Puolikuulle tai maan viranomaisille. Näin paikallisten kyky vastata seuraavaan katastrofiin kohtenee.

Katastrofialueelle lähettämänsä ja sinne lahjoittamansa yksikön tilalle Suomen Punainen Risti kokoaa uuden yksikön valmiiksi vastaamaan seuraavan katastrofin tarpeita.

Sierra Leonen Kenemaan pystytettiin hoitokeskus ebola-epidemian riehussa alueella vuonna 2014.

KATASTROFIALUEELLE LÄHETTÄMÄNSÄ JA SINNE LAHJOITTAMANSY YKSIKÖN TILALLE SUOMEN PUNAINEN RISTI KOKOAA UUDEN YKSIKÖN VALMIIKSI VASTAAMAAN SEURAAVAN KATASTROFIN TARPEITA.

Kokenut ERU-avustustyöntekijä Riitta Mäki-Vaurio pukeutui suoja-pukuun ennen ebola-hoitokeskukseen astumista.

Tietoliikenne ERU-tiimi pysyttää satelliittia pahasti maanjäristyksestä kärsineessä Melamchin kylässä Nepalissa vuonna 2015.

SUOMEN PUNAISEN RISTIN YLLÄPITÄMIÄ ERU-YKSIKÖITÄ OVAT:

TERVEYSASEMA

SPR:n terveysasema lähetetään katastrofialueelle, jos sieltä puuttuvat perusterveydenhuollon palvelut tai niitä ei ole riittävästi olemassa. Terveysasemat voivat olla joko kiinteässä paikassa toimivia, tai liikkuvia.

Terveysaseman mukana lähtee 10–15 avustustyöntekijää, riippuen siitä onko se kiinteä vai liikkuvista osista muodostuva. Lisäksi palkataan paikallisia ammattilaisia erilaisiin tehtäviin.

Terveysasema huolehtii ensiavusta, infektio- ja mahdollisten trooppisten tautien ennaltaehkäisystä ja hoidosta, lasten neuvolapalveluista ja rokotuksista, raskauden seurannasta ja synnytysistä, väestön terveys- ja ravitsemustilan kartoituksesta sekä terveysneuvonnasta. Terveysasema voidaan myös muokata vastaamaan pelkästään epidemioihin, esimerkiksi koleraan.

Kiinteästi sijoittuva terveysasema pystyy palvelemaan aluetta, jolla asuu noin 20 000–30 000 ihmistä. Vuorokaudessa voidaan hoitaa 50–200 potilasta. Terveysasemalta löytyy myös vuodepaikkoja.

Liikkuva terveasema sopeutuu paikallisiin olosuhteisiin ja varustaa yhdestä kolmeen liikkuvaa yksikköä, jotka kiertävät toiminta-alueella tarjoamassa perusterveydenhoitoa, neuvontaa sekä ennaltaehkäisevää hoitoa ja terveysvalistustyötä.

Tarvittaessa potilaat lähetetään terveysasemalta jatkohoitoon sairaalaan.

KENTTÄSAIRAALA

Suomen Punaisen Ristin kenttäsairala lähetetään katastrofialueelle, jolla ei

ole tarjolla riittävästi sairaalapalveluita niiden tuhouduttua maanjäristyksen tai tuhotulvan takia.

Yksikön mukana lähtee 35–45 avustustyöntekijää. Lisäksi palkataan runsaasti paikallista henkilökuntaa erilaisiin rooleihin.

Kenttäsairala tarjoaa perusterveydenhuollon lisäksi erikoissairaanhoidon palveluita. Sairaalassa on ympärivuorokautisesti toimivat osastot kirurgiaa ja traumatologiaa, sisätauteja, infektioitauteja ja lastentauteja varten sekä tarvittaessa trooppisia tauteja varten. Sairaalassa on tarjolla gynekologian ja äitiyshuollon palvelut, myös synnytysosasto. Sairaalaan sisältyvät leikkaussali, laboratorio- ja röntgenpalvelut, fysioterapia sekä psykososiaalisen tuen palveluita.

Sairala tukee alueella toimivia terveysasemia ja pystyy palvelemaan aluetta, jolla asuu 200 000–300 000 ihmistä. Sairaalassa voidaan vuorokaudessa hoitaa 150–250 potilasta ja vuodepaikkoja voi olla jopa 160. Parhaimmillaan se vastaa suomalaisen aluesairaalan kapasiteettia.

Sairala voidaan tarpeen mukaan muokata painottumaan esimerkiksi kirurgiaan.

LOGISTIikka

Logistiikkaan keskittyvä katastrofivalmiusyksikkö mahdollistaa avustustarvikkeiden nopean ja turvallisen toimituksen avunsaajille katastrofialueella. Logistiikkayksiköllä on myös rooli huolehtia avustusooperaation kokonaisuuden vaatimasta omasta logistiikasta.

Yksikkö koostuu 4–7 logistiikan erialojen ammattilaisista, jotka hälytyksen saatuaan lähtevät katastrofialueelle koordinoimaan kansainvälisen Punaisen Ristin avustustarvikkeiden vastaanottoa ja toimitusketjua. Logistikot hoitavat avus-

tustarvikkeiden maahantuonnin, varastoinnin ja kuljetukset katastrofialueella.

Yksikkö sijoittuu joko suoraan katastrofialueelle tai kuljetusten ja varastoinnin kannalta sopivaan kohteeseen, esimerkiksi satamaan tai lentokentälle. Logistiikkayksikkö on elintärkeä osa avun toimittamisen ketjua.

Logistiikkayksikköön palkataan olosuhteista riippuen paikallista henkilökuntaa. Suomen Punaisen Ristin logistikot toimivat yhteistyössä paikallisen Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun sekä kansainvälisen Punaisen Ristin logistikkojen kanssa.

Logistiikkayksikön tyypillinen avustustyöntekijäkoostumus pitää sisällään tiiminvetäjän lisäksi toimitusketjun hallinnasta, lento-operaatiosta ja sen logistikasta, sekä varastoinnista ja kuljetuksista vastaavat delegaattit.

Logistiikkayksikkö, jossa on mukana trukki, ajoneuvot ja toimisto- sekä varastotilat painaa noin 8000 kiloa ja täyttää suuresta rekasta noin puolet. Ilman ajoneuvoja ja suurimpia varastotelttoja yksikön voi kuljettaa kohteeseen jopa normaalilla reittilennolla.

Tieto- JA VIESTILIikenneYKSIKKÖ

Suomen Punaisen Ristin tieto- ja viestiliikenteeseen keskittyvä katastrofivalmiusyksikkö tukee avustusooperaatiota varmistamalla toimivat tietotekniikan palvelut sekä tieto- ja viestiliikenneyhteydet. Yksikkö koostuu 2–4 tietotekniikan, sekä tieto- ja viestiliikenteen ammattilaisista.

Katastrofitilanteessa tieto- ja viestiliikenne usein ylikuormittuu ja pahimmassa tapauksessa koko järjestelmä voi romahdtaa. Tietoliikenne on katastrofin hoidon kannalta välttämätöntä, jotta apu saadaan

Dipendra Sakya, 35, juttelee Australian Punaisen Ristin avustustyöntekijä Jess Letchin kanssa vammaisia varten pystytetyssä leirissä Nepalín maanjärjestyalueella Lalitpurissa.

Pojat riemuitsevat Punaisen Ristin rakentamasta vesipisteestä Filippiineillä, Leyten alueella hirmumyrsky Haiyanin jälkeen vuonna 2013.

tehokkaasti perille ja sitä voidaan kordinoida.

Yksikkö tarjoaa avustuseräoperaation käyttöön tarvittaessa itsenäisesti toimivan tietoliikenneverkon paikallisine palveluineen, joihin kuuluvat tiedostojen jakaminen, tulostaminen ja dokumenttien skannaus.

Verkkoon toteutetaan internetyhteys kustannustehokkaimmalla tavalla käyttämällä paikallisia palveluntarjoajia, matkapuhelinverkkoja tai satelliittiyhteyksiä. Tarvittaessa rakennetaan myös paikallisen radioverkko puheytymistä varten.

Tieto- ja viestiliikenneyksikkö palkkaa olosuhteista riippuen paikallista henkilökuntaa ja toimii yhteistyössä paikallisten viranomaisien, tieto- ja viestiliikenneammattilaisten sekä Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun työntekijöiden kanssa.

Tyypillisen tieto- ja viestiliikenneyksikön henkilöstö koostuu tiiminvetäjän ohella tietokone- ja tietoverkkoasiantuntijoista sekä radioverkkoasiantuntijasta. Yksikkö varusteineen painaa noin 1600 kiloa ja vie kuljetustilaa noin kuuden kuution verran. Tarvittaessa yksikkö voidaan siirtää kohteeseensa normaalilla reittilennolla.

KANSAINVÄLISEN PUNAISEN RISTIN ERU-JÄRJESTELMÄN MUITA HÄTÄAPUYKSIKÖITÄ:

PERUSLEIRI

Perusleiri palvelee suuremman avustuseräoperaation tarpeita. Se tarjoaa kunkin avustuseräoperaation tarpeiden mukaan mukana oleville elämän perusinfra: majoituksen, ruokahuollon, puhtaan veden, omavaraisen sähkön, pyykkipalvelut, jopa työtilat.

Perusleiriyksiköitä on eri kokoisia. Pienin tarjoaa palvelut kymmenelle henkilölle, suurin jopa sadalle avustustyöntekijälle. Suurikokoisin kokoonpano pystyy tarjoamaan täyden ruokahuollon jopa kahdellesadalle, yhteensä 600 ateraa päivässä.

Perusleiri pyörii suurimmillaan viisihenkisen delegaattiryhmän ja heidän palkkaamiensa paikallisten ammattilaisten voimin. Perusleirin rakenteet on suunniteltu kestäämään tarvittaessa yli vuoden, ja jopa 70 % kaikesta perusleiriin kuuluvasta pystytään kierrättämään.

AVUNJAKELU

Avunjakeluyksikkö on työkalu, jolla kytetään identifioimaan suurimmat tarpeet, kohdentamaan apu oikein, rekisteröimään avun saajat, toteuttamaan avun jakelu järjestäytyneesti ennalta rekisteröidyille, sekä arvioimaan ja raportoimaan jakelun onnistuminen.

Avunjakeluyksikkö toteuttaa ruokajakeluja, käteisavustajakeluja, sekä kotitaloustarvikkeisiin ja majoitukseen liittyvien avustustarvikkeiden jakeluja. Avustustyöntekijöitä on 4–5, ja he työskentelevät osana IFRC:n avustuseräoperaatiota, kohdemaan paikallisen Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun kansallisen yhdistyksen apuna.

M15 VEDENJAKELU

M15 vedenjakeluyksikkö pystyy nimensä mukaisesti huolehtimaan 15 000 ihmisen vesihuollosta, Yksikkö tuottaa 225 000 litraa puhdistettua vettä päivässä, pystyy varastoimaan 200 000 litraa, ja kuljettamaan puhdasta vettä maantieteellisesti hajautetuille alueille 75 000 litran kuljetuskapasiteetilla päivää kohti. Lisäksi yksikkö tarjoaa

perustason sanitaatiopalvelut 5 000 ihmisen tarpeiksi.

Yksikkö koostuu 4–6 delegaatista. Sen tarvikkeet painavat 22 tonnia, ja niiden kuljettaminen vaatii 160 kuutiometriä tilaa.

M40 VEDENJAKELU

Yksikkö tuottaa ja puhdistaa 600 000 litraa vettä päivässä 40 000 ihmisen tarpeisiin, ja pystyy varastoimaan sitä 75 000 litraa. Varastointi tapahtuu kiinteillä vesitankkeilla. Yksiköllä on käytössään kuljetuskapasiteetti, jonka avulla vettä pystytään kuljettamaan etäisempiinkin kohteisiin.

Yksikön toiminta edellyttää pintavesilähteen olemassaoloa. Henkilöstöön kuuluu 4–6 delegaattia ja joukko paikallisesti palkattuja henkilöitä.

MSM20 SANITAATIOYKSIKKÖ

Yksikkö pystyy tarjoamaan hygieniavalistus- ja sanitaatiopalvelut neljän kuukauden ajaksi 20 000 ihmiselle. Yksikkö pystyy latrineja, huolehtii kiinteästä jätteestä ja taudinaiheuttajien torjunnasta. Yksikön toiminta ennaltaehkäisee ripulitauteja, koleraa ja muiden taudinaiheuttajien aiheuttamia sairauksia. Yksikön henkilöstö käsittää 5–6 delegaattia. Lisäksi palkataan paikallisia työntekijöitä.

Graafikko Mikko Saarainen on piirtänyt keskiaukeamalle näkyvän tuoreelle maanjärjestyalueelle. Piirroksista löytyy tavaton määrä maanjärjestyksen tuhoja ja sairauksia. Piirroksista selviää myös mitä Punainen Risti maanjärjestykseen vastatessaan tekee. Tutki piirrosta, ja etsi olennaisimmat asiat.

Katastrofityyppejä

Maanjäristys

Maanjäristys on äkillinen ja nopea järjestys, joka johtuu mannerlaattojen tai niiden osien siirtymisestä maan tai meren pinnan alla tai vulkaanisesta toiminnasta maan pinnalla. Maanjäristykset iskevät äkillisesti, ilman varoitusta ja voivat tapahtua milloin tahansa. Ne voivat johtaa kuolemaan, vammoihin, omaisuusvahinkoihin, suojan ja toimeentulon menettämiseen ja kriittisen infrastruktuurin häiriöihin. Suurin osa kuolemista johtuu rakennusten romahtamisesta tai toissijaisista vaaroista, kuten tulipaloista, tsunamista, tulvista, maanvörymistä ja kemikaalien tai myrkyllisten aineiden vapautumisesta.

Maanvörymät

Maanvörymä on kivien, roskien, maan tai mudan massaliikkumista alas rinnettä. Vaikka useimmat maanvörymät johtuvat painovoimasta, ne voivat johtua myös sateista, maanjäristyksistä, tulivuorenpurkauksista, pohjaveden paineesta, eroosiosta, rinteiden epävakaudesta metsäkadon, viljelyn ja rakentamisen seurauksena sekä lumen tai jäätiköiden sulamisen seurauksena. Mutavirratt ovat nopeasti liikkuvia maanvörymiä, jotka ovat erityisen vaarallisia nopeutensa ja tilavuutensa vuoksi. Joidenkin mutavirtojen on todettu saavuttavan yli 160 kilometrin tuntinopeuden.

Lumivöryt

Lumivöry on nopea lumen, jään ja/tai kivien virtaus alas rinteestä tai vuorelta. Vöryyn voivat laukaista luonnonvoimat, kuten sateet, maanjäristykset tai lumipeiton heikkeneminen korkeilla ja kylmillä alueilla. Ne voivat johtua myös ihmisen toiminnasta, kun joku laskee, kävelee tai ratsastaa kriittisen lumialueen yli. Laattavöryt – kun suuri vahvan jään tai lumen muodostama laatta irtaantuu heikomman lumikerroksen päältä – ovat vaarallisimpia. Lumivöryt voivat tukkia kaiken tieltään, tuhota kokonaisia rakennuksia ja johtaa vakaviin vammoihin ja kuolemaan.

Helleaalto

Helleaalto on pitkäaikainen epätavallisen korkeiden lämpötilojen ja usein korkean kosteuden jakso. Niiden odotetaan yleisty-

vän ja lisääntyvän tulevaisuudessa ilmastomuutoksen vuoksi. Helleaalloista kärsivät ihmiset voivat kärsiä shokista, kuivua ja saada vakavia lämpö sairauksia. Helleaalto voi myös pahentaa kroonisia sydän- ja verisuonisairauksia. Helleaaltojen on todettu lisäävän kuolleisuutta, varsinkin jo muutoin heikkokuntoisten kohdalla. Pahin kuumuus saattaa ylittää ihmisen lämmönsäätelyjärjestelmän kyvyt, seurauksena lämpöhalvaus ja kuolema.

Maastopalot

Maastopalot (pensaspalot tai metsäpalot) ovat suuria, hallitsemattomia ja mahdollisesti tuhoisia tulipaloja, jotka voivat vaikuttaa sekä maaseutu- että kaupunkialueisiin. Ne voivat levitä nopeasti, muuttaa suuntaa ja jopa "hyppiä" pitkiä matkoja, kun tuuli kantaa hiillosta ja kipinöitä. Ne johtuvat useista luonnollisista syistä (kuten salama) tai ihmisen huolimattomuudesta (kuten pois heitetty savuke). Maastopalon leviäminen riippuu maa-alueen ominaisuuksista, mm. siitä paljonko palavaa aineista alueella on (kasvillisuus tai kuollut puu) ja sääolosuhteista (tuuli ja lämpö). Maastopalot voivat käynnistyä muutamassa sekunnissa ja muuttua hallitsemattomiksi muutamassa minuutissa.

Syklonit

Trooppiset syklonit ovat matalapainekeksuksen ympärillä nopeasti pyöriä myrskyjärjestelmiä. Syklonit pyörivät vastapäivään pohjoisella pallonpuoliskolla ja myötäpäivään eteläisellä pallonpuoliskolla. Ne liikkuvat yleensä hitaasti, mutta tuulen nopeudet ovat rajuja, 120–320 kilometriä tunnissa. Sykloneja kutsutaan eri nimillä riippuen siitä, missä ne esiintyvät: sykloneista puhutaan Kaakkois-Aasian vesillä ja Intian valtamerellä, taifuuneista Itä-Aasian ja Tyynenmeren vesillä ja hurrikaaneista Atlantilla, Meksikonlahdella tai Karibianmerellä. Suurin osa sykloneihin liittyvistä kuolemista johtuu tulvista, mutta myös sähköiskuista, romahtaneista rakenteista ja puhaltavista roksista.

Tekniset ja biologiset vaarat

Tekniset vaarat johtuvat teknisistä tai teollisista olosuhteista, vaarallisista toimenpiteistä, infrastruktuurin vioista tai ihmisen

toiminnasta. Kemialliset, biologiset, säteily- ja ydinvaarat ovat teknologisia vaaroja. Ne ryhmitellään yleensä yhteen, koska niillä on paljon yhtäläisyyksiä ja monet valmius- ja reagointitoimenpiteet ovat samoja tai hyvin samankaltaisia.

Tulivuorenpurkaukset

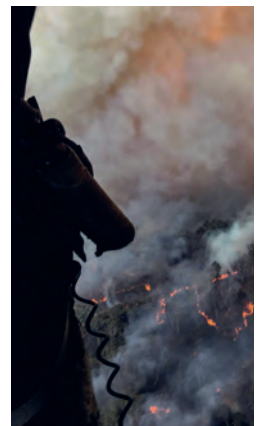
Tulivuori on aukko tai repeämä maan pinnassa, joka päästää magman (kuuma nestemäinen ja puolimestäinen kivi), vulkaanisen tuhkan ja kaasut poistumaan. Niitä esiintyy yleensä mannerlaattojen yhtymäkohdissa tai muutoin erottuvissa paikoissa, mutta niitä voi esiintyä myös laattojen keskellä vulkaanisina hotspotteina. Kun tulivuoresta vapautuu laavaa ja kaasua – joskus räjähdysmäisesti, tätä kutsutaan tulivuorenpurkaukseksi. Vaarallisen purkaustyyppi on nimeltään "hehkuva lumivöry", jolloin juuri purkautunut magma virtaa alas tulivuoren sivuilta. Laavavirratt voivat liikkua nopeasti ja saavuttaa jopa 650 Celsiusasteen lämpötilan. Muita tulivuorenpurkauksiin liittyviä vaaroja ovat tuhkasateet ja mutavirtaukset. Tulivuoret aiheuttavat usein väestön siirtymistä ja ruokapula.

Tsunamit

Tsunami on meren aalto, jonka useimmiten laukaisee merenpohjan laajamittainen siirtyminen. Tsunamit johtuvat yleisimmin maanjäristyksistä, mutta niitä voivat aiheuttaa myös suuret vedenalaiset maanvörymät tai tulivuorenpurkaukset. Ne voivat iskeä mihin tahansa rannikkoon milloin tahansa. Tsunamit voivat liikkua yhtä nopeasti kuin suihkukone avomeren poikki ja osua rannoille usean kymmenen metrin korkuisina aaltoina. Tasaisilla matalilla alueilla vesi voi huutoutua sisämaahan useiden kilometrien verran, ja työntyä puroja ja jokia ylävirtaan tuhoten kaiken tieltään. Aallot voivat lyödä rantaviivaan useamassa erässä useiden tuntien aikana ja vaaralliset virtaukset voivat jatkua useita päiviä. Vaikka tsunamia ei voida estää, sen vaikutusta voidaan vähentää, kun yhteisöt ymmärtävät riskit, saavat oikea-aikaiset varoitukset ja osaavat reagoida.

Tulvat

Kun vesi vuotaa yli puron, joen tai muun vesistön normaaleista rajoista tai kerääntyy alueelle, joka on yleensä kuiva, puhutaan tulvasta. Tulvia on kahta päätyyppiä: ensimmäisen päätyypin

tulvat ovat hitaita, kehittyvät tuntien tai päivien kuluessa, kun taas äkilliset tulvat tapahtuvat äkillisesti, usein ilman varoitusta, yleensä rankkasateen vuoksi. Vaikka vuotuiset tulvat ovat luonnollinen ilmiö monissa osissa maailmaa, ihmisten asuminen ja maankäyttö ovat johtaneet tulvien yleistymiseen ja niiden vaikutuksen laajenemiseen. Tulevaisuudessa tulvien ennustetaan myös yleistyvän ja pahenevan ilmastomuutoksen vuoksi. Tulvat voivat olla erittäin vaarallisia ja aiheuttaa valtavia ihmis-, ympäristö- ja aineellisia vahinkoja yhteisöille. Hirmumyrskyjen yhteydessä tunnetaan myös tulvavuokset. Tällöin myrsky nostaa vedenpintaa jopa metrikaupalla.

Kylmät aallot

Kylmä aalto, joka tunnetaan joskus syväjäätymänä, on säätapah-tuma, johon liittyy ilman jäähtyminen tai erittäin kylmän ilman tunkeutuminen suurelle alueelle. Sitä leimaa keskilämpötilan pudotus selvästi alueen keskiarvojen alapuolelle. Kylmäaalloilla voi olla kielteisiä vaikutuksia ihmisiin, viljelysatoihin, kiinteistöihin ja palveluihin. Niitä voi edeltää tai seurata merkittäviä talven sääilmiöitä, kuten lumimyrskyjä tai jäämyrskyjä, ja ne voivat tuntua vielä kylmemmiltä voimakkaiden tuulien aikana.

Kuivuus

Kuivuus on pitkäkestoinen vesi- tai lumisateeton jakso, joka johtaa veden puutteeseen. Kun yhteisöillä ei ole tarpeeksi vettä juomiseen, puhtaanapitoon ja maatalouteen, se voi johtaa elinkeinojen vaarantumiseen, ruokaturvan puutteeseen, tautien leviämiseen, aliravitsemukseen ja nälkään, pakonomaiseen tarpeeseen muuttaa ja taloudellisiin menetyksiin. Kuivuus voi myös vaikuttaa kielteisesti sähköntuotantoon, kuljetuksiin ja kaupallisiin tai teollisiin toimintoihin maassa.

Epidemiat ja pandemiat

Epidemia on yhtä kuin tietyn sairauden odottamaton, usein äkillinen lisääntyminen yhteisössä tai alueella. Pandemiaksi epidemia muuttuu silloin, kun epidemia puhkeaa maailmanlaajuisesti, ylittää kansainväliset rajat ja vaikuttaa suureen määrään ihmisiä. Useat tartuntataudit voivat olla merkittäviä terveysuhkia paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla ja johtaa epidemioihin tai pandemioihin. Epidemioita ja pandemioita

voidaan ehkäistä ja lieventää erilaisilla kotitalous- ja yhteisötoimilla, kuten hyvällä hygienialla, sosiaalisella etäisyydellä ja rokotuksilla.

Raekuurot

Rae on eräänlainen kiinteä sade, joka koostuu jääpaloista tai -mökkyistä. Myrskyt, jotka tuottavat rakeita, tunnetaan raekuuroina. Ne kestävät yleensä enintään 15 minuuttia, mutta voivat aiheuttaa vammoja ihmisille ja vahingoittaa rakennuksia, ajoneuvoja ja satoa. Kun rakeita iskeytyy pienelle alueelle, ne voivat aiheuttaa sähkökatkoksia, kaataa puita ja aiheuttaa äkillisiä tulvia ja mutavyöryjä jyrkillä alueilla. Raekuuroihin voi joskus liittyä muita vakavia sääilmiöitä, kuten sykloneja ja tornadoja. Harvinaisissa tapauksissa massiivisten rakeiden on tiedetty aiheuttavan aivotärähdyksiä ja jopa kuolemaan johtavia päävammoja.

Nälänhätä

Nälänhätä on laajalle levinnyt elintarvikepuula, joka johtuu useista tekijöistä, mukaan lukien sodat, luonnonkatastrofit, sadon epäonnistuminen, väestön epätasapaino, laajalle levinnyt köyhyys, talouskatastrofi tai hallituksen politiikka. Tähän ilmiöön liittyy yleensä tai sitä seuraa alueellinen aliravitsemus, nälkä, epidemia ja lisääntynyt kuolleisuus. Jokainen maailman asuttu maanosa on historian saatossa kokenut nälänhädän. 1800- ja 1900-luvulla Kaakkois- ja Etelä-Aasia sekä Itä- ja Keski-Eurooppa kirjasiivat yleisesti ottaen eniten nälänhädän aiheuttamia kuolemia. Nälkäkuolemien määrä alkoi laskea jyrkästi 2000-luvulta lähtien. Vuodesta 2010 lähtien Afrikka on ollut nälänhädästä eniten kärsinyt maanosa maailmassa.

Yhdistyneiden Kansakuntien Maailman elintarvikeohjelman (WFP) mukaan nälänhätä voidaan muodollisesti julistaa, kun aliravitsemus on laajalle levinnyt ja ihmiset ovat alkaneet kuolla nälkään, kun vähintään 20 % alueen kotitalouksista kärsii äärimmäisestä elintarvikepulasta, alueen selviytymiskyky on rajallinen, lasten akuutin aliravitsemuksen esiintyvyys ylittää 30 % ja kuolleisuus ylittää kaksi vainajaa 10 000 ihmistä kohti päivässä.

Nälänhädän julistus ei sisällä YK:lle tai sen jäsenvaltioille sitovia velvoitteita, mutta se auttaa kiinnittämään maailmanlaajuisen huomion ongelmaan.

Mitä tapahtuu kun katastrofi iskee ja apua tarvitaan?

48 tunnin sisällä kohdemaan kansallisen Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun yhdistys kokoaa luotettavista lähteistä, satelliittikuvista ja sääennusteista tiedon, joka kattaa:

- Tiedot tämänhetkisistä ja ennustettavissa olevista maantieteellisistä kohdealueista
- Tiedot tämänhetkisistä ja ennustettavissa olevista katastrofista kärsineistä väestöryhmistä
- Tarpeiden kiireellisyyden määrittelyn sektoreittain (esimerkiksi ravitsemustilanne, majoitustilanne, terveystilanne)

Kerätty tieto analysoidaan ja aineistosta tuotetaan alustava arvio tilanteesta ja sen edellyttämistä toimenpiteistä. Arvion perusteella Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälinen liitto (IFRC) päättää tuleeko tilanteen vuoksi julkistaa hätäapuvetoisuus, tai mahdollisesti antaa kohdemaan kansalliselle yhdistykselle laina IFRC:n Katastrofiapurahastosta välittömien tarpeiden resursointia varten.

Seitsemän päivän sisällä katastrofista jatketaan tiedon keruuta, muun muassa kohdeyhteisöjen jäsenten kokemuksia ja näkemyksiä kirjaten. Laajemman kerätyn ja analysoidun tiedon perusteella IFRC tukee kohdemaan kansallista yhdistystä tuottamaan operaatiosuunnitelman ja avustuserätiölle budjetin.

40 päivän kuluessa toteutetaan syvällinen, kaikki avustustyön sektorit kattava väestöselvitys. Selvityksen perusteella saatetaan hätäapuvetoomusta ja/tai avustuserätiön strategiaa muuttaa vastaamaan paremmin havaittua todellisuutta sen mukaan kuin tilanne ja kohdeväestön tarpeet ovat muuttuneet.

Kenia

- Pääkaupunki: Nairobi
- Pinta-ala: 582,646 km²
- Väkiluku: 51,464,000
- Väestötiheys: 88.3 / km²

Ensin kuolevat eläimet

Kenian kuivilla alueilla ei ole satanut yli kahteen vuoteen. Iso osa karjaa on kuollut, ja ihmiset sinnittelevät avun varassa.

Kenian itäisillä tasangoilla maa on niin tasaista ja pölyisen harmaata, että se yhtyy taivaaseen melkein saumatta. Vain muutamat kuivat pusikot ja puunkäkkärät pilkkovat maisemaa, siellä täällä näkyy lehmän tai vuohen raato.

Serichon kyläkeskus on peittynyt hiekkapölyyn. Kun yli kahteen vuoteen ei ole satanut, navakka tuuli nostattaa pölyn suuriksi pilviksi.

Mohamed Rashid Dabaso arvioi, että paikallisilta paimenilta on kuollut noin puolet karjasta. Hän on valtion virkamies, presidentinkanslian edustaja paikallistasolla. Vähän niin kuin pormestari, mutta Kenian järjestelmässä hän on valtiolla töissä kunnan sijaan.

Afrikan sarvessa on normaalisti kaksi sadekautta vuodessa, mutta viimeiset

neljät ovat epäonnistuneet pahimmalla mahdollisella tavalla. ”Ei ole tullut pisa-raakaan”, Rashid Dabaso sanoo.

ENNEN KUIVUUDET OLIVAT LYHYITÄ

Paikalliset borana-heimoon kuuluvat ihmiset ovat paimentolaisia. Karjapaimen **Abdi Buke Tinisa** hymyilee puhuessaan, mutta hänen silmänsä ovat surulliset. ”Minulla oli ennen 50 lehmää, mutta vain 12 on enää hengissä. En usko, että nekään selviävät ensi sateisiin saakka, sillä ne ovat heikossa kunnossa”, hän sanoo.

Hän muistaa vielä ajat, kun elämä oli hyvää. Sateet tulivat silloin kuin piti, ja karja voi hyvin. Kylän läpi kulki joki. Naudat, vuohet ja lampaat laidunsivat päivisin ja palasivat ennen iltaa kotiin. ”Nyt eläimet etsivät ruokaa ja pysyvät koko yön hereillä etsimässä ruohoa. Jotkut jäävät villieläinten kuten leijonien saaliiksi”

Kuivuus on tuonut Buke Tinisan mukaan paljon pelkoa. Jokikin kuivui kolme vuotta sitten. Buke Tinisa sanoo, että ennenkin oli välillä kuivia vuosia, mutta ne tulivat silloin tällöin, ja niiden jälkeen yleensä aina satoi niin, että

Kun lehmät ja vuohet ovat selvästi kuolemassa, ne päästetään ulos jaloittelemaan ja kuolemaan. Linnut ja hyönteiset putsaavat raadot.

**AFRIKAN SARVESSA ON
NORMAALISTI KAKSI
SADEKAUTTA VUODESSA,
MUTTA VIIMEISET NELJÄT
OVAT EPÄONNISTUNEET
PAHIMMALLA MAHDOLLI-
SELLA TAVALLA.**

eläimet vahvistuivat ennen seuraavaa kuivuutta. Nyt kuivuus on täysin poikkeuksellinen: neljät peräkkäiset sateet jäivät viimeksi tulematta neljä vuosikymmentä sitten. Nyt odotetaan vuoden lopun sadekautta. Jos sekin menee pieleen, ollaan ennennäkemättömässä tilanteessa: viidet peräkkäiset sateet eivät ole tiettävästi epäonnistuneet koskaan.

Ajatus siitä saa Mohamed Rashid Dabason vaikenemaan ja katsomaan pöytään. ”Siihen on vaikeaa edes löytää sanoja”, hän sanoo hiljaa. ”Jos sateet eivät tule, sanoisin että loputkin eläimet kuolevat. Ja sen jälkeen kuolevat nämä ihmiset.”

ELÄIMET OVAT PAIMENELLE KAIKKI KAIKESSA

Kenian Punainen Risti on kaivanut Serichoon kaivon ja tehnyt eläimille vesipisteen. Se tuli tarpeeseen, sillä kylän vanha kaivo oli heikko. Nyt karja saa vetää juodakseen.

Eläimiä on kuitenkin niin paljon, että kukin paimen saa tuoda karjansa juomaan kerran kolmessa päivässä. Sekin auttaa, vaikka on vähänlaisesti. Abdi Buke Tinisa sanoo, että pelkällä vedellä eläimet eivät kuitenkaan selviä.

Laidunmaita ei enää ole, ja heikot eläimet kuolevat esimerkiksi punkkeihin, sillä ne eivät kestä pienintäkään terveysongelmaa. ”Jos kuivuus jatkuu, eläimiä voi syöttää pelleteillä, mutta eivät ne siitä vahvistu, jos ruohoa ei ole.”

Karjankasvattajat ovat alkaneet pohtia, pitäisikö perinteisistä tavoista luopua, jos karja ei enää elä heidän maillaan. Muutama sericholainenkin on kokeillut maanviljelijän elämää. ”Jotkut ovat kylväneet maissia, mutta he ovat saaneet ehkä sadon tai kaksi, ja sitten maissi on kuollut”, Buke Tini-sa sanoo.

Voi olla, että maaperä ei ole otollinen. Myös Punaisen Ristin kaivama kaivo muuttui suolaiseksi elokuussa, eikä kukaan tiedä siihen syytä. Eläimiä se ei onneksi tunnu haittaavan, mutta ihmisille kaivon vesi ei enää sovi.

Karjankasvattamisesta luopuminen on kulttuurisesti vaikeaa, Buke Tini-sa sanoo. Ihmiset ovat tottuneet elämään eläimien kanssa – karja on paimentolaiselle paitsi pankkitili, myös oman arvon mitta. Siksi moni ei halua myydä eläimiään, eikä nälkiintyneistä eläimistä juuri nyt rahaa saisikaan.

Ihmiset siis toivovat ja odottavat, että jos sateet sittenkin tulisivat. Silloin osa eläimistä olisi vielä hengissä, ja päälukua voisi taas alkaa kasvattaa. Toive vaikuttaa aika epätoivoiselta. "Eniten me haluaisimme, että joki palaisi ja toisi ruohoa kaikkialle."

EI VOI LÄHTEÄKÄÄN

Serichossa on vaikeaa välttää miettimästä miksi ihmiset eivät lähde pois.

Karjankasvattaja **Halima Bagajo** vastaa siihen ykskantaan. "Maailma on muuttunut. Aiemmin kun meitä koeteli nälkä, saatoimmekin paeta sitä lähikuntiin. Nyt ei ole mitään paikkaa, jonne paeta. Täällä ympäristössä on aseistettuja roistoja, eikä kukaan uskalla liikkua kauas."

Kuivuus on lisännyt konflikteja ihmisryhmien välillä, sillä kuivuus kohotelee kaikkia kovalla kädellä. Karjavarauudet ovat lisääntyneet, samoin väkivaltaisuuDET.

"TÄÄLLÄ KUOLEE LAPSIA JA RASKAANA OLEVIA NAISIA. EMME VOI SUORAAN TODISTAA, ETTÄ HE KUOLIVAT KUIVUUTEEN, MUTTA EPÄILEMME, ETTÄ ALIRAVITSEMUS ON SYYNÄ."

Rashid Dabaso sanoo, että konflikteja on ollut paljon enemmän kuin ennen. "Kaikki naapuritkin ovat paimentolaisia ja kaikki yrittävät hyötyä vähästä vedestä ja laidunmaista. Naapurit tulevat meidän kaivolle ja hyökkäävät paimenten kimppuun."

Serichon kyläkeskityksessä on noin 1400 kotitaloutta. Tänä vuonna yli kymmenen on jo kuollut konflikteissa. "Viime hyökkäyksessä eräänä yönä kuoli viisi ihmistä, kolme naista ja kaksi miestä", Rashid Dabaso sanoo.

Hän toteaaakin, että kun ihmisiä kuolee kuivuuden tähden, eivät he kuole janoon, vaan useimmiten kuivuuden lieveilmiöihin, kuten konflikteihin ja aliravitsemukseen. "Täällä kuolee lapsia ja raskaana olevia naisia. Emme voi suoraan todistaa, että he kuolivat kuivuuteen, mutta epäilemme, että aliravitsemus on syynä."

INFLAATIO VIE VÄHÄTKIN RAHAT

Halima Bagajo oli ennen varakas nainen. Hänellä oli ennen sata vuohta, mutta 60 niistä on jo kuollut. Hänen viidestä lehmästään kolme on vielä hengissä.

Bagajo myy lisätuloja saadakseen khattia. Se on Keniassa laillinen päihde, joka monessa maassa luokitellaan kielletyksi huumeeksi, myös Suomessa.

Raha on kuitenkin iso ongelma, Bagajo sanoo. "Nykyään raha ei riitä miinkään." Ennen 500 shillingillä (noin viisi euroa) saattoi ostaa hyvin ruokaa, mutta nyt hinnat ovat nousseet. "Kilo sokeria maksaa 140 shillingiä, samoin kilo jauhoa. Litra öljyä maksaa 500. Jos tänään saa 1000 shillingiä, sillä syö tänään, mutta huomenna se on loppu", Bagajo kuvaa. "On ihmisiä, jotka viettävät päivän ja yön ilman ruokaa."

Hän toivoo, että joku ulkopuolinen taho voisi auttaa kuivuudesta kärsiviä. Suurimman toivonsa hän antaa Juma-

Serichossa ei ole satanut pariin vuoteen pisaraakaan. Silloin tuulet nostavattavat helposti tomua ilmaan.

Halima Bagajo (oik.) pitää huolta kahdeksasta lapsesta. Yksi heistä on vieressä istuva Aziza Muhamed.

lalle, mutta myös järjestöt ovat olleet avuksi. "Me tarvitsemme ulkopuolista apua, veteen, ruokaan ja eläimille." Punainen Ristikin on antanut rahaa, hän muistelee, ja Maailman ruokaohjelma WFP. "Se on ollut todella hyvä apu, mutta liian vähän. Jos me saamme 5 000 shillingiä kolmen kuukauden välein, se auttaa ensimmäisten muuttamien päivien ajan", hän sanoo. "On se silti avuksi."

Bagajo pitää huolta kahdeksasta lapsesta, joista viisi on vielä koulussa. "Kaksi on valmistunut ja yksi pitää huolta karjasta, koska minä olen jo niin vanha", hän sanoo.

Bagajon lapset ovat siinä onnekkaita, että heidän huoltajansa on voinut maksaa koulumaksut. Monilla ei tähän ole enää mahdollisuutta. "Ei monilla perheillä riitä rahaa ostaa lapsille ruokaakaan", sanoo Abdi Buke Tinisa. "Miten silloin olisi varaa maksaa koulumaksuja?" ■

Teksti: Esa Salminen
Kuvat: Esa Salminen

Yrittäjä Farhiya Abdi Ali pitää kauppaa, josta kyläläiset ostavat perustarpeensa ja saavat puhelimiin virtaa.

Käteistä, ruokaa, rehua ja vettä

– Punainen Risti helpottaa kärsimystä kuivuuden keskellä

Afrikan sarvessa tarvitaan nyt välitöntä hätäapua. Punaisen Ristin keinovalikoima on laaja, ja Keniassa on tuettu jo yli 100 000 kotitaloutta.

Puodinpitäjä **Farhiya Abdi Ali** on tyytyväinen. Punainen Risti on antanut hänen kotikyläänsä Abakaileen useille ihmisille käteisavustuksia, 10 600 shillinkiä eli noin sata euroa kullekin.

Avustetuiksi on valittu kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä, kuten yksinhuoltajia, orpo-

lasten tai vammaisten lasten huoltajia tai heikkoja vanhuksia. "Nyt täällä taas näyttää kaupalta", Abdi Ali sanoo hymyillen.

Pitkään hänen puotinsa hyllyt olivat tyhjiä, sillä kenelläkään ei ollut rahaa tulla ostoksille, eikä hän voinut täydentää varastoja.

RAHANSIIRROT OVAT EDULLINEN TAPA AUTTAA, JA SE ANTAA PERHEILLE MAHDOLLISUUDEN VALITA, MIHIN RAHAT KÄYTETÄÄN.

Nyt ihmiset ovat maksaneet luottojaan pois, ja Abdi Ali on toivottanut asiakkaat taas tervetulleiksi. Hän sai itsekin avustuksen, millä hän laittoi yhdeksästä lapsestaan kouluikäiset takaisin kouluun ja osti lopuilla rahoilla myytävää puotiinsa. ”Kuivuus vaikuttaa meihin kaikkiin, karjankasvattajista kauppiasiin”, hän sanoo.

Abakailen kylä sijaitsee Kenian Itäreunalla Garissan maakunnassa, reilut sata kilometriä Somalian rajasta. Lähellä on suuria pakolaisleirejä, mikä näkyy Abakaillessakin. Kun Abdi Ali tarvitsee lisää myytävää, hän kulkee pakolaisleirien lähellä oleviin tukkukauppoihin.

Farhiya Abdi Ali aloitti kaupansa vuosia sitten myymällä yhden lehmän ja pari vuohta, ja nykyään hän on luopunut omasta karjastaan kokonaan. Hän on tärkeä ihminen kylässä, sillä muita kauppia ei ole. ”Jos kauppani menisi kiinni, ihmiset täällä eivät voi ostaa mitään”, hän sanoo.

Puodin katolla on aurinkopaneeli, josta Abdi Ali saa virtaa kylmälaitteisiin ja sivupöydälle, joka on täynnä kännyköitä ja latureita – kauppa on myös paikka, jossa kaikki saavat puhelimensa pientä maksua vastaan ladattua.

Puhelin on käytännössä se keino, jolla ihmiset vastaanottavat raha-avustuksensa. Kenia on mobiilirahan edelläkävijä, ja kaikilla kyläläisillä on halvat Nokian peruspuhelimet, joissa toimii mobiilirahapalvelu M-Pesa.

KÄTEINEN ON KÄTEVÄÄ

Käteisavustukset ovat verrattain uusi lisä Punaisen Ristin keinovalikoimaan, kertoo Kenian Punaisen Ristin viestintäpäällikkö **Peter Abwao**. Edelleen monin paikoin annetaan ruoka-apua, vettä ja rehua karjalle, mutta jos näitä on saatavilla paikan päältä, rahan lähettäminen

Kaikilla on nykyään halvat kännykät, sillä mobiiliraha on kätevä pankkitilin korvike.

on hänestä monella tapaa viisasta. ”Se on ensinnäkin paljon halvempaa. Ruoan kuljettaminen vaatii paljon logistiikkaa ja jakelua. Toiseksi rahan antaminen antaa perheille mahdollisuuden valita, mihin he laittavat resurssinsa.”

Jotkut ostavat rahalla pienille lapsille maitojauhetta, toiset maksavat koulumaksuja. Kolmannet tarvitsevat lääkäreitä tai lääkkeitä. ”Kolmas hyöty on, että käteisavustukset jäävät hyödyttämään paikallista taloutta.”

Kenian Punainen Risti on auttanut Abwaoa mukaan jo yli 100 000 kotitaloutta eri keinoin nykyisen nälkäkriisin aikana. ”Olemme jakaneet ruokaa, kunnostaneet vesihuoltoa, jakanee käteisavustuksia ja tehneet erilaisia terveyteen liittyviä ohjelmia kuten ohjelmia, joilla aliravituille lapsille annetaan hoitoa tarpeeksi ajoissa.”

Abwao on surullisen tietoinen siitä, ettei tämä ole lähellekään tarpeeksi. ”Keniaassa on arvioitu, että yli 4,3 miljoonaa ihmistä on avun tarpeessa”, hän sanoo.

Punainen Risti ei voi tukea yhdesäkään kylässä jokaista ihmistä. Siksi on tärkeää tunnistaa haavoittuvimmassa asemassa olevat ihmiset. ”Kuitenkin Afrikassa ihmiset aina toimi-

vat yhteisöinä. Monet ovat sanoneet, että mitä he saavatkin, he jakavat naapureidensa kanssa”, Abwao sanoo. ”Nämä ovat opittuja keinoja selvitä kuivuuksista. Jakamisen kautta he varmistavat, että yhteisö selviää päivästä toiseen.”

VAROITUSJÄRJESTELMÄT TOIMIVAT JO NYT

Työ nykyisen kriisin eteen alkoi vuonna 2021, kun alkoi näyttää, että kuivuus oli käymässä huolestuttavaksi. Kuivuus ei ollut yllätys, sanoo Suomen Punaisen Ristin alue-edustaja **Maria Suoheimo**. Hänen asemapaikkansa on Kenia, mutta hän seuraa myös Somalian ja Etiopian tilannetta. ”Näissä kolmessa maassa 20 miljoonaa ihmistä on suoran ruoka-avun tarpeessa. Aliravittuja lapsiakin on jo 10 miljoonaa.”

Suoheimon mukaan varoitusjärjestelmät nälkäkriisien ja nälänhätien suhteen ovat jo todella hyvät. Tiedetään, miten sää ja vaikkapa meriveden lämpötila Tyynellämerellä vaikuttavat Itä-Afrikan kuivuuteen.

Samoin nähtiin varhain, että Ukrainan sota uhkasi nostaa ruoan hintaa, ja sekin tiedettiin, että koronaviruksen aiheuttama pandemia oli vetänyt köyhien ihmisten taloudelliset

Maria Suoheimon mukaan varoitusjärjestelmät ovat jo kunnossa, mutta nälän ehkäisemiseksi ei tehdä tarpeeksi.

Peter Abwao näkee ilmastonmuutoksen vaikutukset työssään jo nyt.

puskurit nolliin. ”Varoituksia tällekin kuivuudelle on tullut ajoissa. Mutta varhaista puuttumista saisi olla lisää”, Suoheimo sanoo.

Käytännössä varoitukset siis tulevat, mutta niihin reagoidaan vasta, kun tilanne on äitynyt vakavaksi. ”Maailma on vannonut monta kertaa, että ei koskaan enää nälänhätää”, Suoheimo sanoo.

VOIDAAN PUUTTUA AJOISSA

Suoheimo sanoo, että kuivuuskriiseihin voidaan vaikuttaa varhaisella puuttumisella monella tapaa. ”Jos ratkotaan pohjalla olevia syitä, kuten köyhyyttä ja turvaverkkojen puutetta, voidaan tehdä jo paljon, ettei kuivuus välttämättä kärjisty näläkriisiksi.”

Kun ilmatieteilijät näkevät sääennusteista, että sadekaudet ovat epäonnistumassa, voidaan tehdä paljonkin. Käteisavustuksilla voidaan tukea ihmisten toimeentuloa ja auttaa karjaa kestämään kuivuutta vahvistetulla rehulla ja vedellä.

Punaisella Ristillä on myös yhdessä Kenian valtion kanssa ohjelma, jossa se ostaa karjankasvattajilta karjaa teuraaksi ennen kuin tilanne on liian paha. Kyläläisille annetaan kunnon korvaus ja lihat jaetaan yhteisön kesken. ”Täällä ihmiset haluavat pitää

suuria karjalaumoja, ja kun kuivuus iskee, heidän menetyksensä ovat valtavat”, Peter Abwao sanoo. ”Olemme kouluttaneet ihmisiä siitä, että kuivuuden aikana eläinten määrää voisi vähentää, ja kun sateet tulevat, karjaa voisi taas kasvattaa. Monet ovat alkaneet käyttää tätä keinoa, vaikka uusien tapojen omaksuminen ottaa kinkin aikaa.”

RUOKAKRIISI ON KOKO JÄRJESTELMÄN EPÄONNISTUMINEN

Ruokakriisi ei ole Suoheimon mukaan yhden asian kriisi. ”Se on tavallaan ruokajärjestelmän epäonnistuminen usein sosiaalisista ja poliittisista syistä. Se aiheuttaa konflikteja, mutta myöskin konfliktiherkillä alueilla kriisi on yleensä pahempi kuin muilla alueilla.”

Pitkän aikavälin hankkeet ruokajärjestelmän ja ruokaturvan parantamiseksi ovat siis tärkeitä, mutta silloin kun nälkäkriisi on akuutti, tarvitaan muita toimia. ”Kun tilanne on tarpeeksi pitkällä, täytyy antaa välitöntä hätäapua”, Maria Suoheimo sanoo. ”Nyt täällä Afrikan sarvessa ollaan siinä tilanteessa. Ihmiset tarvitsevat vettä, ruokaa ja käteistä perustarpeidensa tyydyttämiseen.”

Punainen Risti pyrkii auttamaan

yli 1,5 miljoonaa ihmistä Keniassa, Etiopiassa ja Somaliassa. Akuutti vaihe ei ole helpottamassa lähiaikoina. Maailman ilmatieteen järjestö ennusti elokuussa, että kovasti odotetut sateet loppuvuonna 2022 tulevat epäonnistumaan, ja Keniassa, Etiopiassa ja Somaliassa nähdään merkittävästi vähemmän sadetta kuin normaaleina vuosina.

Maria Suoheimo pelkää, että tämä kriisi on keskuudessamme vielä pitkään, ja vastaaviin kriiseihin on syytä varautua myös jatkossa, sillä kaiken takana on ilmastonmuutos. ”Kuivuuskausia tulee entistä tiheämmin ja ne ovat entistä pidempiä. Ihmiset eivät ole ehtineet toipua entisistä kun uusi jo tulee”, Suoheimo ennustaa. ”Voikin sanoa, että ne ihmiset, jotka ovat vähiten omilla toimillaan vaikuttaneet ilmastonmuutokseen, kärsivät siitä nyt eniten.”

Kenian Punaisen Ristin Peter Abwao sanoo samaa. ”Ilmastonmuutos on todellisuutta ja kuivuus ja niitä seuraavat äkilliset tulvat olevat yleisiä tulevaisuudessa. Nyt tarvitsee turvata ihmisten välittömät tarpeet, ja sitten seuraavaksi miettiä pitkän aikavälin kestäviä hankkeita, jotka voivat vähentää tulevia kärsimyksiä.” ■

Kuivuuskin korkeammassa kädessä?

Viestintädelegaatti Esa Salminen piti päiväkirjaa Keniaan suuntautuneen reportaasimatkinsa ajan elokuussa 2022.

22.8.

Kenian keskinen maakunta Isiolo näyttää siltä, miltä Afrikassa usein näyttää. Hedelmiä myynnissä teiden varsilla, lampaita, lehmiä ja vuohia nyhtämässä puskiasta ja ruohikosta syötävää, usein pienet paimenpojat seuranaan. Mutta kun matka jatkuu paimentolaisten maille, maisema muuttuu. Tullaan hiekkaisille kentille, joilla pensaat ja puut ovat harvaimia käppyröitä.

Kuljettaja **Abdul** vakuuttaa, että ne kyllä virkoavat heti kun alkaa sataa. Mutta nyt ei ole satanut. Neljä sadekautta peräkkäin on mennyt mönkään. Nyt odotellaan ”lyhyitä

Tien molemmin puolin levittäytyvät valtavat kaupalliset maatilat, ja kurvaamme myös yksityisen pienkonelentokentän ohitse. Totean, että välillä täällä näyttää ihan hyvältäkin. Kenialainen kollega kuittaa, että täällä onkin paljon rancheja. Ne ovat ulkomaisessa omistuksessa, samoin kuin lentokenttäkin, lähinnä brittien käsissä. Parhailla viljelysmailla tuotetaan leikkokukkia, lihaa ja kasviksia vientiin. ”Kuningattaren kotipuu-tarha”, kollega vitsailee. Vitsi tuntuu haljulta, sillä naapurissa mennään samaan aikaan nukkumaan nälissään.

Tiedän kyllä, että kaupalliset tilat tuovat työtä ja mahdollisuuksia

23.8

Aukotin kylä Isiolon maakunnassa on ensimmäinen, jossa istumme alas tutustumaan ihmisiin kuivuuden keskellä. Vain pari vuohta näykkii kuivuneita puita, muu karja on joko kuollut tai lähtenyt etsimään parempia laidunmaita.

Hiekka pöllyää ja moni pitää kasvojen edessä huivia. Olisi pitänyt valmistautua, mietin, ja suojaan kame-
raa ja kasvoja minkä pystyn. Täällä ei saa potkia kiviä, sillä seudulla on paljon käärmeitä.

Kylänvanhin **Ebenyo Muya** on menettänyt muutama vuosi sitten koko 48 lehmän karjansa, kun naa-

**ONHAN SE VÄHÄN PAKSUA, ETTÄ ENTISTEN SIIRTOMAAISÄNTIEN JÄLKE-
LÄISET LENTELEVÄT OMILLA PIENKONEILLAAN MOUNT KENYAN KANSALLISPUISTON YLLÄ,
KUN LÄHELLÄ RUKOILLAAN, ETTÄ SATAISIPA MEILLEKIN.**

sateita”, eli loppuvuoden pientä sadekautta. Normaaleina vuosina se tuo pikkuisen lisäapua, mutta nyt nekin pisarat olisivat suuri lahja taivaalta.

Tie Isiolon maakunnan pääkaupunkiin kiertää Afrikan toiseksi korkeimman vuoren, Mount Kenyan sivuitse. Vuoren lähellä alkaa tihuttaa vettä. Kenian Punaisen Ristin asian-
tuntija sanoo, että vuoren lähellä ei koskaan ole pulaa vedestä.

köyhille naapureilleen, mutta onhan se vähän paksua, että entisten siirtomaaisäntien jälkeläiset lentelevät omilla pienkoneillaan Mount Kenyan kansallispuiston yllä, kun lähellä ruokoillaan, että sataisipa meillekin.

Tie ylittää päiväntasaajan. Ajamme siis maapallon pullealla keskikohdalla. Kuivuudesta huolimatta tien varrella lapset koulupuvuissaan kävelevät kouluun. Jokin on sentään vielä normaalisti.

puriheimon miehet varastivat ne. Kysyn, eikö hän voisi mennä varastamaan niitä takaisin, sillä muistan antropologian tunneilta, että turkanat ja samburut ovat ikiaikaisia verivihollisia, jotka pöllivät toistensa karjaa esimerkiksi morsiushmaksuja varten. Ukko käkättää, että hän on jo niin vanha, ettei hänestä enää ole siihen. Muuten hän onkin iloinen vain siitä, että katoliset nunnat rahoittavat lähikouluun kouluruokaa, sillä hänel-

läkään ei ole usein tarjota hoidossaan oleville lapsille koulun jälkeen mitään syötävää.

Ihmettelen, että vesipisteeltä vetä hakevat naiset naureskelevat ja heittävät selvästi vitsejä. Yksi heistä, **Scolastica Esekon** sanoo, että positiivisuus on valinta. Kun hän jäi kahdeksan lapsen kanssa leskeksi viisi vuotta sitten, hän päätti että sinkkunä on parempi olla positiivinen, kun ei ole kumppania, joka antaisi tukea. Minua ei varmaan naurattaisi.

Päivän päätteeksi nenästä tulee hiekaista, ruskeaa verta. Huomaan, että jo pari päivää alkaa tehdä halaa ajatustoiminnalle. On kuumaa ja pölyistä, yöunet jäävät vähäisiksi. Lounaskin jää väliin, kun pompiitaan autossa ja napsitaan pähkinöitä. Kun lasken hotellihuoneen avaimen yöpöydälle, se hukkuu. Kun kuvaa ja **Terjo Aaltonen** alkaa puhua, en muista mitä olen häneltä kysynyt.

24.8.

Nousemme ylös aamurukouskutsun aikaan, vähän viiden jäljestä.

Ajomatkat ovat pitkiä, joten on hyvä olla tien päällä ajoissa. Päivää ei voi venyttää loppupäästä, sillä pimeällä on liian vaarallista ajaa.

Kaupungissa puiden kimpussa on lauma kameleita. Sekin on kuulemma kuivuuden merkki – yleensä kamelelit pysyttelevät mieluummin omisissa oloissaan luonnossa. Niin tekevät myös kirahvit ja strutsit, joita näkyy siellä täällä veden haussa.

Ystävä kysyi Instagramissa, ahdistako minua olla täällä. Ehkä vähän, mutta olen ollut tämänkaltaisissa tilanteissa aika paljon. Köyhyyden näkemiseen tottuu.

Jollain tavalla Punaisen Ristin liivi myös auttaa omiin tunteisiin. Olen sentään mukana koneistossa, joka tekee jotain.

Tapaaamme **Abdi Buke Tinisan**, paimenen, jolla oli ennen 50 lehmää. Niistä 12 on jäljellä. Serichon kylässä on nykyään parikin juomapistettä karjalle, mutta se ei riitä. Vaikka eläimet saavat vettä, ei niille riitä ruokaa. Vesipiste ei ruohoa ruoki.

Tinisa on kaunis mies, joka hymyilee puhuessaan.

Kylän lähellä on kenttä, jonne lehmät päästetään, kun on ilmiselvää,

että niiden kuolema on lähellä. Ne käyskentelevät lajitoveriensä raatojen lomassa ja lyhyistyvät lopulta itse. Välillä haju on kuulemma kauhea, mutta leijonista ja muista pedoista ei ole suurta vaaraa. Ei niissä lehmissä ole juuri mitään syötävää.

Oudot ajatukset seuraavat minua unien maailmaan, ja uneksin elämän sietämättömästä tarkoituksettomuudesta.

25.8.

Uusi päivä, uusi maakunta. Nyt mennään Garissaan, somalinkielisten maille.

Kenialaiset haluavat näyttää meille viikossa mahdollisimman monta paikkaa. Sen tavallaan ymmärtää, mutta viestinnän kannalta yksi tai kaksi kylää olisi parempi, pääsisi syvemmälle ihmisten kanssa. Nyt aikaa menee liikaa autossa istumiseen. Sama kuivuus kaikkialla.

Tänään on maakunnissa suuri päivä, sillä uudet kuvernöörit vannovat virkavalansa. Keniassa käytiin vähän ennen matkaamme yleisvaalit, ja presidentin nimi on vielä lopullista si-
nettiä vaille. Opposition edustaja vei

vaalit oikeuteen, mikä vähän sähköistää tunnelmaa.

Vaaleista puhutaan, mutta vähemmän kuin olin ajatellut. Meille niistä puhutaan vain, jos kysytään, ja silloinkin varsin neutraalisti. Kenialaiset ovat ylpeitä siitä, että vaalilakeja on parannettu, ja levottomuuksilta on ainakin vielä vältytty.

Afweinissä kunnassa **Halima Korane Abdi**, 55, sanoo että tekee kipeää, kun välillä ei voi tarjota lapsille ruokaa. "Mutta vielä enemmän minuaun sattuu, kun näen kuinka naapurini ja ystäväni kärsivät enemmän", hän sanoo. Hänellä on vammaisen lapsi, vinkkaa kylän päällikkö. Haluaisitteko mennä katsomaan?

Vammaiset ihmiset ovat usein kaikista heikoimmassa asemassa, ja kysymme, olisiko se sopivaa. Korane Abdi kuljettaa meidät pihan perälle, erilliseen taloon. Kehitysvammaisen nainen näyttää ehkä 12-vuotiaalta, mutta on kuulemma kolmenkymmenenviiden. Linnunluinen ihminen pelkää meitä ja pakenee sängyn pätyyn, peittää kasvonsa.

Lasken kameran roikkumaan kaulalleni ja sanon, että mennään pois,

Aukotin kylässä kasvit ovat lähinnä kuivia käppyröitä.

Halima Korane Abdi (vas.) suree eniten sitä, että hänen naapureillaan menee vielä huonommin.

ei meidän tarvitse pelotella naista. Kenialainen journalisti ottaa kuvia ja pyytää äitiä hoitamaan lasta kuvia varten. Se tuntuu irvokkaalta, mutta monen maan mediassa ajatellaan, että shokki myy. Suomessakin kai, mutta minä jätän kuvat ottamatta. Pelokas lintunainen jää mieleeni ilman kuviakin.

Meillä on tapana kysyä ihmisiltä, mitä he toivovat tulevaisuudelta. Etenkin syrjäisimmissä kylissä ihmiset vastaavat, ettei tässä mitään voi tehdä. Jumala auttaa, jos niin tahtoo. He ovat kyllä kuulleet ilmastonmuutoksesta, mutta eivät usko, että ihminen voi tehdä sille mitään. Kaikki on korkeammassa kädessä.

Kysyn myös, voisiko täältä lähteä johonkin. Kuulemma ei, ei ole mitään mihin mennä, kaikkialla on yhtä kuivaa.

26.8.

Viimeinen kuvauspäivä. Netti on loppunut puhelimesta, kärehtänyt iho on parantunut ja päiviin ilman lounaita on jo tottunut. Pää ei edelleenkaan toimi normaalisti.

Ilmastonmuutoksen vaikutuk-

set ovat täällä arkea, mutta tämä on vasta alkua. Pohdimme Terjon kanssa, että mitähän täällä tapahtuu, jos keskilämpötila oikeasti nousee, vaikka kaksi astetta. Mitä se tekee sateille ja tuulille, ja sitä kautta eläimille ja ihmisille? Muuttuuko iso osa Keniaa ja Afrikan sarvea asuinkelvottomaksi aavikoksi?

Kysyin tänään valtion virkamieheltä, mitä tapahtuu, jos seuraavat sateet eivät tule. Hän sanoi: "Wow. Tuohon on vaikeaa löytää edes sanoja. Täältä kuolee silloin loputkin eläimet. Ja sen jälkeen kuolevat ihmiset." Minua alkoi itkettää. Ehkä ennen kuin ihmiset liittyvät kentille kuolleen karjansa seuraan, he kuitenkin lähtevät? Ainakin yrittävät?

27.8.

Lähtöpäivä. Juttelen mukana pyörivän journalistin **Gerard Karangan** kanssa. Hän on Nairobien poikia, hauska nuori mies, jonka hymy on kuitenkin matkan loppua kohden hyytynyt.

Hän sanoo, että häntä hävettää. Se on hänen ensimmäinen tunteensa. Hän heittää välillä ruokaa roskiin,

EHKÄ ENNEN KUIN IHMISET LIITTYVÄT KENTILLE KUOLLEEN KARJANSA SEURAAN, HE KUITENKIN LÄHTEVÄT? AINAKIN YRITTÄVÄT?

eikä hän ole ennen nähnyt näin kouriintuntuvasti, miltä nälkä näyttää.

Hän sanoi ajatelleensa, että kuivuus olisi kuvauksellista. Pölyisiä tasankoja, ihmisiä kulkemassa hiekassa. Upeita auringonlaskuja.

"Mutta ei tämä ole kuvauksellista. Tämä on kuolinvuode", hän sanoo.

Hänkin on pohtinut paljon sitä, että ihmiset täällä luottavat Jumalaan niin, että se lamauttaa.

"Olen kyllä samaa mieltä siitä, että Jumala on antanut meille tämän paikan elää, maapallon", hän sanoo.

"Mutta Jumala on myös antanut meille vastuun parantaa luomistaan. Tämän kaiken takana on ilmastonmuutos, joka on seurausta ihmisten teoista, ei Jumalasta. Me voimme kaikki tehdä tälle jotain."

Minä toivon, että vielä voimme. Vaikken usko Jumalaan, yhdyin kylälaisten rukoukseen. Alkaisipa pian sataa. ■

Taivaalta nähdään tulvat ja tuhot

Satelliittiteknologia on kehittynyt viime vuosina vauhdilla. Suomalaisen startupin tutkasatelliitit näkevät pilvien läpi ja voivat analysoida tuhoja. Niiden avulla voi myös ennakoida tulevia katastrofeja.

Jos johonkin iskee tuhoisa tulva, on tärkeää tietää, mitä on tapahtunut, missä on suurin avun tarve ja miten auttajat pääsevät parhaiten perille. Tiet voivat olla huonossa kunnossa ja jossain voi olla palvelutalo tai lastenkoti veden ympäröimänä.

Autoilla saattaa olla vaikeaa päästä perille, eikä ole aina sanottua, että lentokoneet tai dronitkaan pääsevät pikaisesti paikalle, etenkin jos ollaan köyhissä maissa syrjäseuduilla – ja siellä usein tuhot ovat pahimmat, sillä varoitusjärjestelmät harvoin ovat tavoittaneet ihmisiä ajoissa.

Apuun voivat tulevaisuudessa tulla espoolaiset satelliitit.

Aalto-yliopiston kasvatit ovat perustaneet Iceye-nimisen yrityksen, jolla on tällä hetkellä 21 piensatelliittia kiertämässä Maapalloa.

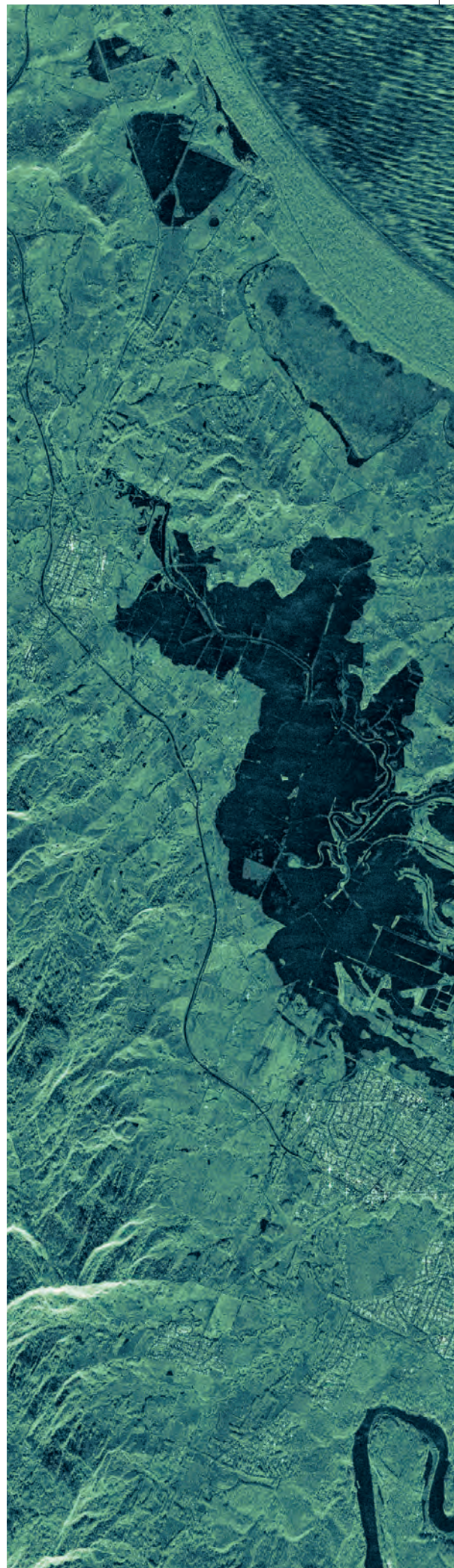
Ne ovat niin sanottuja SAR-satelliitteja, eli ne tarkkailevat maata tutkan avulla perinteisemmän kameran sijaan. Tässä on paljon etuja, kertoo Iceyen analyysityöstä vastaava johtaja **Shay Strong**.

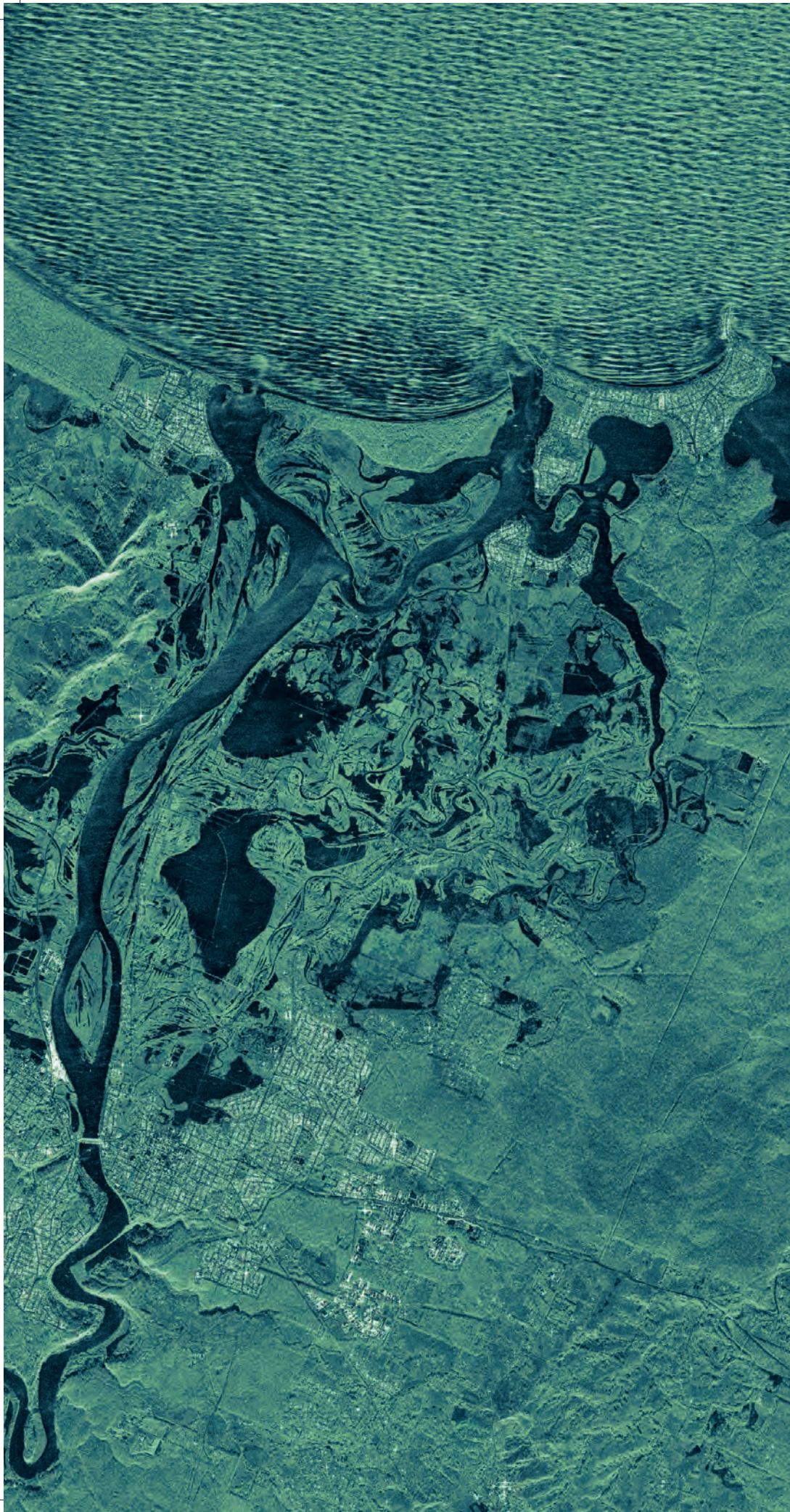
"Tutka toimii yöllä ja päivällä, ja se näkee pilvien ja savun läpi."

Tyypillisesti katastrofeihin liittyy vaikkapa myrsky- tai savupilviä, ja ne eivät siis tutkasatelliittia häiritse.

Strongin mukaan Iceyen kuvaa saadaan käyttöön parissa tunnissa katastrofin alkamisesta, ja vuorokaudessa voidaan kertoa jo aika tarkasti vaikkapa tulvien syvyys ja laajuus jopa yksittäisten rakennusten tarkkuudella.

Iceyen pääasiallinen asiakasryhmä tällä hetkellä ovat kansainväliset vakuutusyhtiöt, mutta samaa dataa voisivat käyttää myös avustusjärjestöt ja muut

Huippu- teknologiaa humanitaarisessa avussa

Teknologinen kehitys ja sen uusimmat sovellukset alkavat olla arkipäivää humanitaarisessa avussa, ainakin suurten toimijoiden työssä.

Etenkin matkapuhelimiin liittyvä teknologia on monessa käytössä: kännyköillä avun tarvitsijat voivat vastaanottaa mobiilirahaa ja elintärkeää tietoa, ja puhelimien paikkatietoja voi käyttää tilannekuvien luomiseen, avunantajien turvallisuudesta huolehtimiseen ja avun paikoista kertomiseen hädänalaisille.

Drooneja taas on alettu käyttää ainakin Etelä-Afrikassa ja Ruandassa lääkkeiden, rokotusten ja veren kuljettamiseen alueille, joihin on muuten hankalaa päästä. Mercy Corps -järjestö aikoo alkaa proteesien ja työkalujen 3D-tulostamisen Zaatarin pakolaisleirillä Jordaniassa.

YK:n pakolaisjärjestö UNHCR puolestaan on antanut pakolaisille digitaalisia "henkilökortteja" lohko-
ketjuteknologian avulla.

Teknologian käytössä on aina riskinsä. UNHCR on antanut digitaalisia henkilökortteja Myanmarista paenneille rohingya-pakolaisille vuodesta 2018 lähtien. Ihmisoikeusjärjestö Human Rights Watchin selvituksen mukaan pakolaisille sanottiin, että kortteja tarvitaan, jotta pakolaiset voivat saada apua.

UNHCR jakoi keräämänsä tiedot Bangladeshin valtiolle, joka puolestaan jakoi ne eteenpäin Myanmarin valtiolle – jonka hirmuvaltaa pakolaiset olivat paenneet.

Tällaisten tapahtumien ansiosta myös tietoturva on nykyään kasvava trendi humanitaarisessa avussa.

Shay Strongin mukaan Iceye haluaa oppia ennakoimaan katastrofeja datan avulla.

ensimmäisenä paikalle menevät pelastajat. Pienimuotoista tulvariskeihin liittyvää yhteistyötä on jo käynnissä esimerkiksi YK:n kehitysohjelma UNDP:n kanssa Ghanassa.

VOIDAAN MYÖS ENNAKOIDA

Toistaiseksi Iceye on keskittynyt nimenomaan tulviin, mutta yrityksessä on aloitettu analyysia myös maastopaloista, tuulien tekemistä tuhoista ja maanvyöryistä, Strong kertoo.

"HUMANITAARISESSA AVUSSA VOI OLLA TÄRKEÄÄ TIETÄÄ RISKEISTÄ ENEMMÄN KUIN VAIN UTUISELLA TASOLLA, MITKÄ ALUEET OVAT UHATTUINA MIHINKIN AIKAAN VUODESTA"

"Haluamme esimerkiksi pystyä ennustamaan, mihin tuli liikkuu. Olin luullut, että joku muu yritys olisi tehnyt tätä jo, mutta ehkä kuvien luotettavuus ja resoluutio eivät ole olleet riittävät aiemmin."

Teknologia on kehittynyt nopeaa vauhtia. SAR-kuvista voidaan tutkia muutoksia millimetrien tarkkuudella ja tulkita, mitkä ovat tavanomaisia elämän jälkiä, ja mikä saattaa kertoa jostain hälyttävästä.

Myös ihmisten aktiivisuus nähdään: uudet renkaanjäljet autiomaassa, ihmisjoukkojen taakseen jättämät polut, ja niin edelleen. Näistä tiedoista voi olla iloa vaikkapa pakolaisten auttamisessa tai rajojen turvallisuutta arvioitaessa.

Strongin mukaan Iceye haluaa oppia ennakoimaan tapahtumia datan avulla, jotta yritys voi auttaa viranomaisia varautumaan vaikkapa katastrofeihin.

"Yksi hyvä esimerkki on Australian New South Walesin osavaltio,

jossa on ollut ennennäkemättömiä tulvia, joissa samat talot on olleet tulvien peittämät monta kertaa vuoden aikana", hän sanoo.

Jo muutaman vuoden tiedon keruulla yritys pystyy analysoimaan, millä rakennuksilla on tulvariski jatkossakin.

"Humanitaarisessa avussa voi olla tärkeää tietää riskeistä enemmän kuin vain utuisella tasolla, mitkä alueet ovat uhattuina mihinkin aikaan vuodesta", Strong sanoo.

GEORGE CLOONEY TEKII SAMAA

Satelliittien käyttö humanitaarisessa työssä ei ole aivan uusi asia. Näyttelijä **George Clooney** perusti vuonna 2010 hankkeen, jossa satelliittien avulla pyrittiin ennustamaan ja ehkäisemään väkivaltaisuuksia Sudanissa.

Ja on satelliitteja toki käytetty muutenkin humanitaarisessa työssä.

Tutkimuslaitos Norwegian Centre for Humanitarian Studies julkaisi

Tulvista saadaan tarkat tiedot pian veden nousemisen jälkeen. Sen jälkeen tarvitaan vielä tahtoa ja resursseja tuhojen korjaamiseen.

loppuvuodesta 2021 selvityksen, jonka mukaan satelliitteja käytetään apuna esimerkiksi maanjäristysten ja tulivuorenpurkausten jälkeisissä pelastusoperaatioissa ja jälleenrakennuksen seuraamisessa, ja kuvista voi myös nähdä, mihin suuntaan laava liikkuu ja keitä olisi syytä pelastaa.

Satelliitit auttavat myös kuivuuk-sien ja nälänhätien ennustamisessa, sillä kuvista voi nähdä sääilmiöitä, kuivia alueita ja jopa maaperän laatua, ja jo nyt satelliitteja käytetään suurien metsäpalojen analysoinnissa.

Lääkärit ilman rajoja -järjestö laittoi vuosina 2014–2015 Guineassa kartalle yli 90 000 taloa, joita perinteisissä kartoissa ei ollut. Se auttoi, kun ehkäisti ebolan leviämistä.

TIETO EI KORVAA POLIITTISTA TAHTOA

Vaikka tieto on tärkeää, se ei yksin riitä.

George Clooneyn satelliittihanke on jo päättynyt. Sen operatiivinen

johtaja **Nathaniel Raymond** kertoi Foreign Policy -lehden haastattelussa vuonna 2020, että hankkeessa saatiin odotetusti dataa ja sitä analysoitiin niin kuin oli ajateltu. Haluttuihin humanitaarisiin tuloksiin, eli ihmisten auttamiseen ja väkivallan ehkäisemiseen ei silti päästy siinä määrin kuin olisi haluttu.

"Dokumentaatio ei korvaa poliittista tahtoa", Raymond sanoi lehdelle.

Tietoa pitäisi myös käyttää. Sudanissa satelliittidatalla esimerkiksi varoitettiin tulevasta hyökkäyksestä Kaduglin kaupunkiin vuonna 2011, mutta kansainvälinen yhteisö ei juuri tarttunut toimeen, Raymond pahoiteli lehdelle.

Myös Shay Strong sanoo, että päättäjiä voi auttaa vain tiettyyn pisteeseen saakka. Iceye on esimerkiksi ollut mukana hankkeessa, jossa tutkittiin metsäkatoa Brasiliassa. "Me voimme sanoa, missä puita kaatuu päivittäin, mutta Brazilian hallitus sitten joko käyttää tai on käyttämättä sitä tietoa."

Hallitusten kanssa voi istua alas ja opastaa tiedon käytössä, ja niin Iceye on tehnyt vakuutusyhtiöidenkin kanssa. On käynyt selväksi, että tiedon pitää myös olla mahdollisimman käytettävää ja käyttökelpoista.

"Ei voi olettaa, että asiakkaan täytyy tehdä tohtorintutkinto, että dataa voi ymmärtää", Shay sanoo naurah-taen.

"Pitää luoda vaikkapa taulukoita, karttoja ja puhelinsovelluksia."

Se vaatii jonkin verran käyttäjätutkimuksia ja sitä, että palveluntarjoaja ymmärtää asiakkaan tarpeet. Vakuutusyhtiöiden kanssa Iceye on palkannut asiantuntijoita ja pyrkinyt ymmärtämään heidän työtapojaan mahdollisimman hyvin.

"Voisin kuvitella että tämä pätee myös moniin muihin toimijoihin, jotka voisivat tätä dataa käyttää", Strong sanoo. ■

Neljän kriisin kiros

Kun koronapandemian vakavuus, laajuus, ja siihen liittyvät uhkakuvat iskivät keväällä 2020 täydellä voimallaan yleiseen tietoisuuteen, moni on jälkikäteen kertonut kokeneensa jopa silkkaa kuolemanpelkoa. Koettiin suurta huolta siitä riittävätkö kotimaan tai maailman taloudelliset ja muut resurssit vastaamaan viruksen asettamaan haasteeseen.

Lääketieteen parissa toteutettiin massiivinen liikennekannallepano, samoin taloudessa. Setelipainot kaikkialla maailmassa näyttivät painavan "uusia" miljardeja kattaakseen kuitun partaalla keikkuvan maailmantalouden tarpeet. Ihmiskunnan käytös muuttui käytännössä yhden yön yli. Käsi pestiin yhtäkkiä kuin viimeistä päivää, kasvot peitettiin maskeilla, ja elämä käpertyi - mahdollisuuksien mukaan - kotiseinien sisään.

Koronapandemia on ollut kriisi, josta selviäminen on vaatinut maapallon kaikkien resurssien saumatonta yhteispeliä. Resurssien mobilisointi on ollut käytännössäkin historiallisen laajaa, vaikka saumoja toki on vielä jäljellä tasoitettavaksi.

Maailmanpankki on laskenut, että korona maksaa maailmantaloudelle vuoteen 2024 mennessä 12,5 biljoonaa Yhdysvaltain dollaria. Biljoona on tuhat miljardia... Vertailukohtana mainittakoon, että maailman bruttokansantuote oli vuonna 2020 yhteenlaskettuna 85 biljoonaa dollaria.

TUOREIMMAN KRIISIN SYNDROOMA

On inhimillisesti katsoen ymmärrettävää, että kaikkein ajankohtaisin kriisi valtaa aivojemme ja sydäntemme kaistaleveyden, ja työntää muut asiat taka-alalle. Näin kävi koronan kohdalla, kun se työnsi ilmaston ja luonnon hetkeksi unohduksiin, ja nyttemmin myös koronalle itselleen: syvin koronatietsuus on Euroopassa jo ehtinyt hävitä Ukrainan konfliktin vallattua huolien ilmatilan.

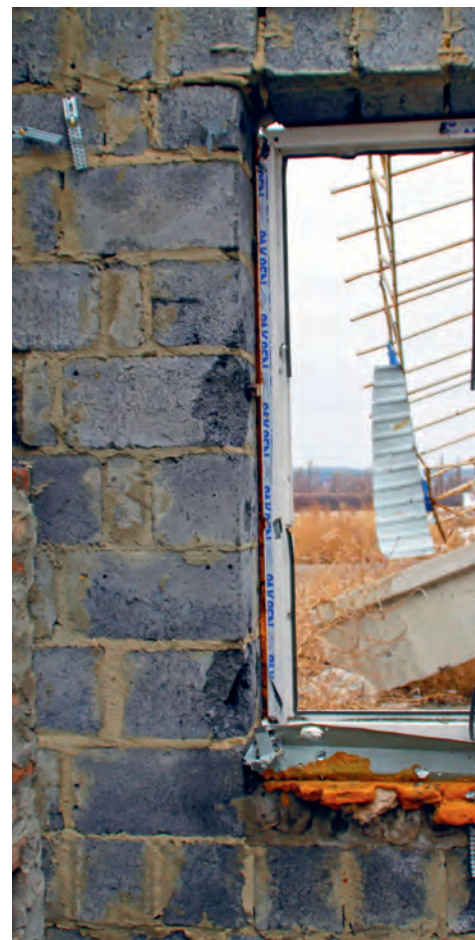
Tämä niin kutsuttu tuoreimman kriisin syndrooma on peittänyt alleen ihmiskunnan kriisiytymisen todellisuuden. Yhden kaikenkattavaksi nousevan kriisin sijasta meillä on parhaillaan päällekkäin neljä kriisiä, jotka vaativat yhtä aikaa kaikki älylliset ja materiaaliset resurssimme.

Ukrainan kriisin ja koronapandemian takaa nousee tummanpuhuva myrskyrintama, jossa ilmastonmuutos ja luontokato etenevät yhdessä ja erikseen. Ne ovat elämää maapallolla uhkaavia kriisejä, joiden ongelmana on se, että ne etenevät uutisvirran vaatimuksiin nähden aivan liian hitaasti. Ihmiskunnan ja maapallon tulevaisuuden kannalta ne taas etenevät aivan liian nopeasti.

Ilmastonmuutos ja luontokato tuovat tietoisuuteemme palapelin osina. Jossakin tulvii, toisaalla mitataan yli 50 asteen lämpötiloja. Amazonin sademetsien tuhoutumisesta ollaan

Rikki ammuttu talo Ukrainassa: Ukrainan konflikti.

Nainen istuttamassa mangrove-puita Thaimaassa: luontokatoa hillitään.

Ihmiset kerääntyneinä kauhistelemaan erästä Nepalin historian pahimmista maanvyöryistä: ilmastomuutoksen aiheuttamien tuhojen monet kasvot.

SPR:n vapaaehtoinen ohjaajamassa rokotuspisteelle: koronapandemian arkea.

NELJÄ KRIISIÄ 1-2-3-4

Kukin näistä neljästä kriisistä vaatii yksinäänkin kaiken huomiomme, mutta meidän tulee kyetä selviytymään niistä kaikista.

huolissaan. Ovatko pölyttäjähönteiset katoamassa?

Välähdyksiä siellä täällä, mutta palapelin kokonaiskuva puuttuu. Ilmasto ei muutu päivässä, eikä muutos ole yksiviivaisen selkeä. Luonto ei katoa kerralla, eikä osaa katoavista lajeista ole ihminen vielä edes ehtinyt tunnistaa.

Kengänkärkien tasalla mekasta-vaan viimeisimpään megakriisiin keskittymisen sijasta meidän tulisi kyetä katsomaan kauemmas, aina horisonttiin asti ja yli. Vain silloin näemme edessä olevien haasteiden todellisuuden, ja kykenemme ymmärtämään mitä tulevaisuus meiltä kaikilta yhteisesti ja erikseen vaatii.

LUONTO TARJOAA MEILLE EKOSYSTEEMIPALVELUITA

Luontokato on kahdesta välähdyksinä etenevästä kehityskulusta ollut vähemmän esillä, ja se onkin vaikeammin hahmotettava.

Teollisuusmaiden OECD-järjestö on laskenut, että luonto tuottaa ihmiskunnalle niin kutsuttuja ekosysteemipalveluita 125–140 biljoonan dollarin edestä vuodessa. Siis yli puolitoistakertaisesti sen mitä ihmiset itse saavat bruttokansantuotteenaan vuodessa aikaiseksi.

Ekosysteemipalveluihin kuuluu kaikenlaista meitä hyödyttävää, kuten pölyttäjähönteiset, mangrove-metsien ja kosteikkojen tarjoama tulvasuojelu ja uusiutuvien luontoraaka-aineiden arvo.

Luonnosta saamamme hyödyn oheen koemme oman toimintamme tai sen puutteen vuoksi myös tappioita. Luontokadon vuoksi meiltä jää OECD:n mukaan 4–20 biljoonan dollarin edestä vuotuisia ekosysteemipalveluita saamatta. Maaperän köyhtyminen tuottaa 6–11 biljoonan vuotuiset tappiot.

Luonnon monimuotoisuuden puolustaminen on silkköjen taloudellisten laskelmien mukaan 10–100 kertaa halvempaa kuin laiminlyöntien seurauksista aiheutuvat kustannukset tulevat olemaan.

Edessämme olevan haasteen mitasuhteiden ymmärtämiseksi on tär-

keää sisäistää vaikkapa ilmastonmuutokseen liittyvien kolmen eri tehtävätason saumattomuus.

Meidän on onnistuttava rajoittamaan lämpeneminen niin alhaiselle tasolle kuin se suinkin on mahdollista. Jos epäonnistumme tässä, meillä ei ole resursseja toteuttaa riittävää määrää varautumis- ja sopeutumistoimia. Kriittisiä ongelmia pääsee ensimmäiseltä tasolta parhaassakin tapauksessa läpi.

Meidän on kyettävä toteuttamaan riittävä määrä varautumis- ja sopeutumistoimia. Jos epäonnistumme tässä, meillä ei ole resursseja vastata niiden katastrofien ja katastrofaalisten muutosten seurauksiin, jotka tästä seuraavat. Jo nykyinen katastrofitaso on liian korkea suhteessa käytettävissä oleviin taloudellisiin voimavaroihin.

Kaikilla kolmella tasolla on onnistuttava riittävässä määrin. Vaihtoehtona on hallitsematon humanitaarinen hätä, ja siitä seuraava kaaos. Siksi katseemme ja ymmärryksemme tulee ulottua nykyhetkestä horisonttiin ja yli sen.

Meillä on siis rinnakkain ainakin neljä maailmanluokan kriisiä, joista jokainen näyttäisi yksinäänkin vaativan kaikki käytössämme olevat resurssit, vähintäänkin parviällymme, psykofyysisen sietokykymme, tieteen, tuotekehityksen ja talouden sektoreilta.

Maailmantalouden tarkoituksesta tässä yhtälössä ei keskustella läheskään riittävästi. Kun hakukoneeseen kirjoittaa kysymyksen ”What is the purpose of the world economy?” saa yksisoluisimmassa muodossa vastauksen: ”Trade”. Tässä ajassa maailmantaloutta tarvittaisiin kipeästi muuhunkin kuin toimimaan kaupankäynnin välineenä.

Entäpä jos maailmantalouden tarkoituksena olisikin - hieman naivistisesti - rahoittaa tai mahdollistaa se mihin ihmiskunta kykenee? Muuttuisiko jokin?

Syytä olisi. Isosti. ■

Megakriisien kätköissä uusia kriisejä

Kun tässä kuvattuja neljää megakriisiä hieman rapsuttaa, niiden alta paljastuu uusia haasteita. Ukrainan kriisin seurauksiin kuuluvat varsinaisen tuhon ja kuoleman ohella geopolitiikan uudet tuulet, energian saatavuuteen ja sen hintaan liittyvät ongelmat, hurjasti kiihtyvä inflaatio ja päätään nostava ruokakriisi, jolla voi olla laajempia yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Terveiden puolella vaaditaan jatkuvaa sitkeyttä. Meidän tulisi akuutin koronakriisin ohessa kyetä kohentamaan kykyämme kohdata jossakin vaiheessa seuraava pandemia, ja löytää ratkaisuja uhkaavasti kiihtyvään antibioottiresistenssiin.

Neljän kriisin kirouksen sijasta voimme kai puhua kahdeksasta tai kymmenestä kriisistä?

Kriisit myös esiintyvät rinnakkain ja vaikuttavat yhdessä. Esimerkiksi Somaliassa kärsitään parhaillaan kuivuudesta ja sen aiheuttamasta nälänhädästä, jossa yhä leviävää koronapandemiaa säästävät ilmastonmuutos, luontokato ja Ukrainan konfliktin vaikutukset maailman ruokatilanteeseen.

**ENTÄPÄ JOS
MAAILMANTALOUDEN
TARKOITUKSENA OLISIKIN
MAHDOLLISTAA SE MIHIN
IHMISKUNTA KYKENE?**

Riskien keskellä uudistui!

Valmiita tehtäviä ja Ukrainan konfliktin faktoja

Punainen Risti tarjoaa kouluille ja oppilaitoksille monipuolisia oppimateriaaleja sekä tukea ja välineitä teemapäivien järjestämiseen. Osoitteeseen spoppimateriaalit.fi olemme koonneet ilmaisia oppimateriaaleja opettajien kasvatustyön tueksi. Sivustolta löydät helposti käyttöön otettavia kokonaisuuksia globaalikasvatuksesta, ystävyydestä ja kaveritaidoista, ensiavusta ja terveydestä, sodan säännöistä sekä yhdenvertaisuudesta joka ikäryhmälle varhaiskasvatuksesta aikuisopetukseen, kaikki samalla digitaalisen alustalla.

AJANKOHTAISUUS HUOMIOITU

Tavoitteenamme on, että jatkuvasti muuttuvassa maailmassa Punaisen Ristin oppimateriaalit tarjoaisivat tukea myös ajankohtaisten teemojen käsittelyssä. Siksi globaalikasvatuksen *Riskien keskellä* oppimateriaalista löytyy nyt myös Ukrainan konfliktia käsittelevä osio. Konflikti pohdituttaa monen ikäisiä oppilaita ja osion avulla voikin käsitellä sekä konfliktin taustoja että sen etenemistä, konfliktin vaikutusta Euroopan pakolaistilanteeseen sekä sitä, miten avustustyötä tehdään konfliktin keskellä.

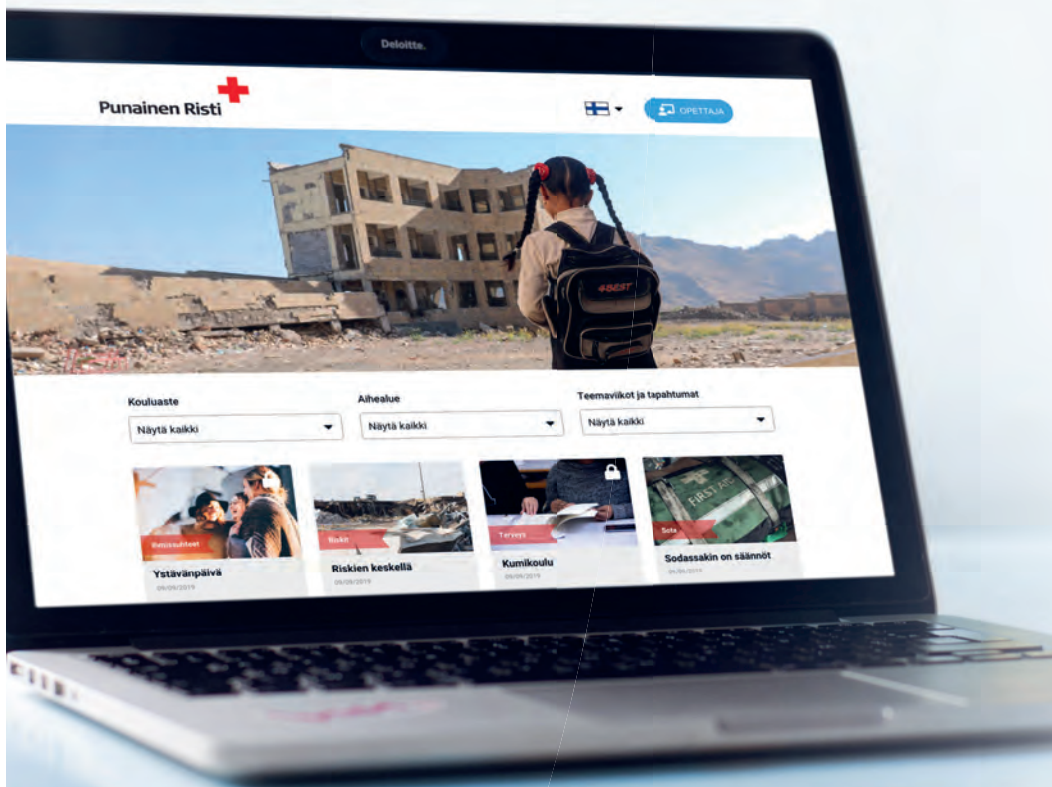
YMMÄRRYS MAAILMASTA KASVAA

Riskien keskellä oppimateriaalin avulla voi myös tutustua moniin maailmassa vallitseviin riskeihin, sekä siihen miten niiden kanssa tullaan toimeen. Aineisto sisältää faktoja, animaatioita, tehtäviä, kuvia, videoita sekä tosielämän kertomuksia maanjäristyksistä, tsunamista, hirmumyrskyistä, kuivuudesta, tulvista, ilmastomuutoksesta, koronasta, kolerasta, ebolasta, hivistä ja aidsista, konflikteista, pakolaisuudesta, maastopaloista, vedestä, ruoasta ja nyt siis myös Ukrainan konfliktista. Oppimateriaalin avulla lapset ja nuoret voivat ymmärtää maailmaa hieman paremmin. Se auttaa heitä hahmottamaan haastavien tilanteiden syys-seuraussuhteita sekä kannustaa myös pohtimaan ratkaisuja.

HELPPO OTTAA KÄYTTÖÖN

Uutena Riskien keskellä kokonaisuuteen on nyt rakennettu valmiita tehtäviä oppilaille, mikä lisää oppimateriaalin käytettävyyttä merkittävästi. Osan tehtävistä oppilaat voivat tehdä ja tarkastaa itsenäisesti, osa taas on hyvä toteuttaa opettajan johdolla keskustellen. Tehtäväkokonaisuus onkin suunniteltu vastaamaan mahdollisimman hyvin opettajien ja erilaisten oppijoiden tarpeita. Eriyttämistä, eli saman aineiston käyttöä erilaisten oppijoiden tarpeisiin on myös mietitty valmiiksi.

Kokonaisuus on helppo ottaa käyttöön ilman suurta etukäteissuunnittelua ja siitä voi käyttää myös yksittäisiä osioita. Riskien keskellä oppimateriaali löytyy palvelusta myös ruotsiksi, englanniksi sekä selkokielisenä versiona. ■

Kenialainen Abdi Buke Tinisa
laiduntamassa karjaansa kui-
vuuden riivaamassa Serichon
kylässä.

Kuva: Esa Salminen

Punainen Risti

Suomen Punainen Risti
Tehtaankatu 1 a
00140 Helsinki
puh 020 701 2000

www.punainenristi.fi
www.sproppimateriaalit.fi

Heureka

Riskien keskellä -lehti
liittyy Tiedekeskus
Heurekan Katastrofien
keskellä -näyttelyyn ja
on jaossa Heurekassa
ilmaiseksi.

Tuettu Suomen
kehitysyhteistyövaroin

